

ΑΝΕΠΙΚΑΡΑ

#5

Για την αναρχία και την κοινωνική απελευθέρωση

Δεκέμβριος '11

Περιοδικό Ανεπίκαιρα
www.anepikaira.org

ποιοι; γιατί; πώς;

Τα “Ανεπίκαιρα” αποτελούν προϊόν της προσπάθειας μιας ομάδας ανθρώπων που συναντήθηκαν πολιτικά στα πλαίσια του Αυτοδιαχειριζόμενου Στεκιού Αγίας Παρασκευής - Χαλανδρίου και διατήρησαν πολιτικούς δεσμούς και μετά το κλείσιμό του. Η παρουσία στο στέκι και οι ζυμώσεις που πραγματοποιήθηκαν εκεί δημιούργησαν μια ελάχιστη συναίνεση γύρω από τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε το κοινωνικό γίνεσθαι. Συνοπτικά λοιπόν, το παρόν έντυπο στέκεται όχι μόνο κριτικά αλλά κυρίως επιθετικά απέναντι στις υπάρχουσες κοινωνικές δομές. Δεν έχει ούτε καλοπροαίρετες ούτε συμβουλευτικές τάσεις για αυτήν την κατάσταση. Απεναντίας επιθυμεί τη ριζική επανανοηματοδότησή της μέσω της αυτόνομης και αδιαμεσολάβητης δράσης της κοινωνίας, δηλαδή όλων μας. Δεν αναζητά ούτε δέχεται χρήματα και άρα διατίθεται χωρίς αντίτιμο, χέρι με χέρι και πόρτα με πόρτα, κυρίως στους δήμους της Αγίας Παρασκευής και Χαλανδρίου, ακριβώς επειδή πιστεύουμε ότι οι ανάγκες, οι επιθυμίες, η θέληση, οι ιδέες και οι σκέψεις μας δεν μπορούν να κοστολογηθούν (άλλωστε ποιος θα τις αγοράζε;).

περιεχόμενα

Νεοφιλελευθερισμός, δεν υπάρχουν πια δικαιολογίες

. 05

. 09

Άμεση δημοκρατία

Βλακεία. Παντού και πάντα

. 13

. 19

Η κοινωνική αυτοαξιοποίηση της εργατικής μας δύναμης

Φυλακισμένοι και διωκόμενοι αγωνιστές

. 22

. 24

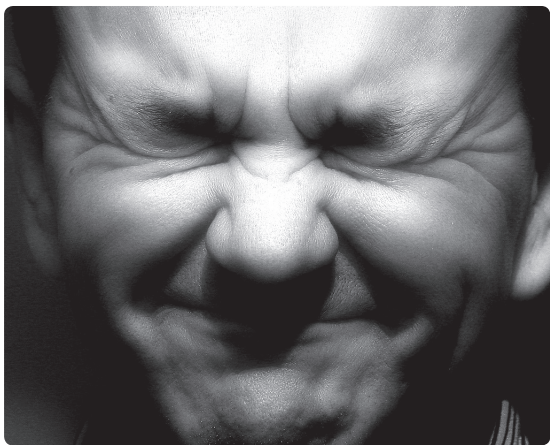
Ευτοπικό ψηφιακό αρχείο

Μέσα μαζικής μεταφοράς

. 25

. 28

Nazi κανείς; Να μη ζει.

“Κάποια ζώα δε με πιστεύανε. Τώρα θα με πιστέψουν, ευτυχώς και τα ζώα”

Β. Λεβέντης

Νεοφιλελευθερισμός

δεν υπάρχουν πια δικαιολογίες

Εχουμε μπει για τα καλά σε μια, όπως φαίνεται, ατέρμονη διαδικασία χειροτέρευσης των συνθηκών ζωής, διαρκούς μείωσης του εισοδήματος και παράλληλης αύξησης του κόστους ζωής. Μια κατάσταση όπου διαισθανόμαστε πως τα χειρότερα ήρθαν και η οποία τόσο διαρκεί όσο να συνειδητοποιήσουμε πως τα χειρότερα έπονται.

Πώς φτάσαμε εδώ; Φταίει που κάποιοι δεν έκοβαν αποδείξεις; Φταίει που δεν δούλευαν οι δημόσιοι υπάλληλοι; Μαζί τα φάγαμε; Μήπως οι πολιτικοί ήταν προδότες; Τίποτα απ' αυτά. Αυτό που συμβαίνει στην ουσία είναι πως βρισκόμαστε σε έναν πόλεμο. Τον πόλεμο που έχει εξαπολύσει εναντίον μας ο καπιταλισμός. Και μάλιστα με την τελευταία του ενσάρκωση, αυτή του νεοφιλελευθερισμού.

Η βασική σκοπιμότητα του νεοφιλελευθερισμού είναι η ελεύθερη αγορά, ή αλλιώς η απορρυθμισμένη αγορά, αυτή που δεν υπακούει σε κανόνες που επιβάλλονται από το κράτος. Θεωρεί πως η επιχειρηματικότητα πρέπει να αφήνεται να λειτουργήσει χωρίς το βραχνά της φορολόγησης των κερδών ή καταπιεστικών νόμων περί εργατικών κεκτημένων και δικαιωμάτων, γιατί όλα αυτά αποβαίνουν εις βάρος της ανάπτυξης. Στην ουσία πρόκειται για τον καπιταλισμό χωρίς κρατικό παρεμβατισμό, το αντίθετο δηλαδή του Κεϊνσιανού μοντέλου, που κυριάρχησε στην Αμερική μετά το crash του 1929, ενώ στην Ευρώπη κατά τα μεταπολεμικά χρόνια, με το περιβόητο σχέδιο Μάρσαλ, στο οποίο βάσισαν την οικονομική τους ανάπτυξη χώρες όπως η Γερμανία, η Γαλλία κ.α. (Στην Ελλάδα τα λεφτά από το σχέδιο Μάρσαλ, όταν δεν κατέληγαν σε τσέπες αετονύχων, στηρίζαν κατά κύριο λόγο την αντικομμουνιστική εκστρατεία, μέσω της οποίας συχνά κατέληγαν πάλι σε τσέπες αετονύχων. Γι αυτό στη χώρα μας ευδοκimeί το είδος του γιαλατζί εθνικόφρονα πατριώτη σε στυλ Αδωνι ή Καρατζαφέρη. Υπήρξε και εξακολουθεί να είναι πολύ επικερδής δουλειά).

Κεντρική μορφή λουπόν του νεοφιλελευθερισμού υπήρξε ο Μίλτον Φρήντμαν, καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο του Σικάγο. Με το βιβλίο του "Capitalism & Freedom" στα 1962 έκανε γνωστές στον κόσμο τις βασικές αρχές του απορρυθμισμένου καπιταλισμού. Συνοπτικά, σύμφωνα μ' αυτές, πρέπει το κράτος να αποσυρθεί από τη φορολόγηση των επιχειρήσεων, την κατάρτιση νόμων που διέπουν την εργασία και την αγορά, αλλά και όλες τις κοινωνικές παροχές εν ολίγοις και να διατηρήσει μόνο την ευθύνη

της έννομης τάξης, του χωροφύλακα δηλαδή. Επιχείρημα υπέρ αυτών των πολύ ωραίων ιδεών υπήρξε ένα. Το ότι αν το κράτος δεν αφήνει μια επιχείρηση ανενόχλητη να κερδοφορεί, αν παρέχει υγεία και παιδεία στα μέλη της κοινωνίας και αν νομοθετεί με σκοπό να προστατεύσει τα ελάχιστα στοιχειώδη δικαιώματα του εργαζομένου, τότε το κράτος είναι άδικο, μεροληπτικό και κυρίως τυραννικό, αφού δεν αφήνει στα υποκείμενα να ζήσουν σε καθεστώς απόλυτης ελευθερίας (όπως και στη ζούγκλα άλλωστε, όπου κανείς δεν απαγορεύει στο λιοντάρι να φάει όσες ζέβρες σηκώνει η κοιλιά του).

Προφανώς η ιδέα του νεοφιλελευθερισμού είναι τεράστια βλακεία και φυσικά δεν θα μπορούσε να πείσει κανέναν με IQ άνω του 7. Μαντέψτε όμως ποιοι τη βρήκαν ενδιαφέρουσα. Οι τραπεζίτες, οι εφοπλιστές, οι πετρελαιάδες και οι λοιποί μεγαλοκαρχαρίες. Και έτσι, ενώ τη δεκαετία του 1950 η ιδέα αντιμετωπίστηκε με το αυτονόητο γέλιο που της αναλογούσε, κατάφερε από το 1970 και μετά να εξαπλώνεται και να έχει γίνει σήμερα η κύρια κατεύθυνση που τυφλά ακολουθεί ο καπιταλισμός. Βέβαια, όταν λέμε ότι εξαπλώθηκε δεν εννοούμε ότι κέρδισε έδαφος στο χώρο των ιδεών, κάτι τέτοιο δεν θα μπορούσε ποτέ να συμβεί, ακόμα και αν οι τηλεοράσεις έπαιζαν 24 ώρες τη μέρα Ντόρα Μπακογιάννη.

Η επικράτηση του νεοφιλελευθερισμού έγινε με το μόνο τρόπο που ξέρει το λιοντάρι στη ζούγκλα. Με βία. Με δι-

κτατορίες, πολέμους και σχέδια οικονομικής εξόντωσης λαών. Αυτό που βιώνουμε σήμερα δεν αποτελεί παρά τη συνέχεια αυτού που άρχισε στη Χιλή το 1973, όταν ο στρατός με επικεφαλής το στρατηγό Πινοσέτ (και με τη βοήθεια των ΗΠΑ του Νίξον, θαυμαστή του Φρήντμαν), προχώρησε σε δικτατορία, σκότωσε τον εκλεγμένο πρόεδρο Αλιέντε και περίπου 3.000 αντιφρονούντες ενώ βασάνισε και φυλάκισε πάνω από 40.000. Στη συνέχεια ξεδίπλωσε την οικονομία της ελεύθερης αγοράς, σύμφωνα πάντα με το εγχειρίδιο που του ετοίμασαν τα “παιδιά του Σικάγο”, ενώ ο ίδιος ο Φρήντμαν πηγαινοερχόταν στη χώρα για να παρακολουθεί όλος καμάρι το πρώτο μέρος του κόσμου όπου η ιδέα του μπήκε σε εφαρμογή. Κάπου εκεί του έδωσαν και το βραβείο Νόμπελ για την οικονομία (κάτι τέτοια σε κάνουν να απορείς αν ο Ελύτης ήταν πραγματικά καλός ποιητής).

Η Αργεντινή δεν άργησε να ακολουθήσει τη μοίρα της Χιλής. Αργότερα η Βραζιλία, η Κίνα, όπου το σύγχρονο θαύμα του ασύστολου καπιταλισμού και των τεράστιων αντιθέσεων πέρασε πάνω από περίπου 2000 νεκρούς στην πλατεία Τιεν Αν Μεν, η Ρωσία που έχει γυρίσει στην εποχή του Τσάρου, κ.α.

Συνεπώς, μπορούμε να εξάγουμε κάποια συμπεράσματα, κάνοντας και τις απαραίτητες προβολές τους στη σημερινή δική μας πραγματικότητα.

α) Όσο κι αν ο νεοφιλελευθερισμός αντιτίθεται στην έννοια του κράτους, στα λόγια πάντα, στην πραγματικότητα χρειάζεται το κράτος για να επικρατήσει. Μάλιστα το χρειάζεται στην πιο βίαιη και απολυταρχική μορφή που μπορεί να έχει. Ποτέ άλλοτε η Αθήνα δεν είδε τόσους μπάτσους στους δρόμους της, τόσο ξύλο και χημικά στις διαδηλώσεις, ποτέ άλλοτε δεν είχαμε τόσους φυλακισμένους αγωνιστές σε περίοδο κοινοβουλευτικής δημοκρατίας, ούτε τόσες συνταγματικές εκτροπές στο νομοθετικό έργο.

β) Η επικράτηση του νεοφιλελευθερισμού μπορεί να γίνει μόνο σε μια κοινωνία η οποία θα περιέλθει σε κατάσταση “Σοκ” (ο όρος έγινε γνωστός από το βιβλίο “Το δόγμα του Σοκ” της Ν. Κλάιν, ωστόσο ο πρώτος που μίλησε για “θεραπεία σοκ” στις οικονομίες ήταν, ποιος άλλος, ο Μίλτον Φρήντμαν). Στην κατάσταση δηλαδή όπου μια κοινωνία θα χάσει το πλαίσιο αναφοράς της, θα ζει συνεχώς υπό την απειλή του παρόντος, χωρίς την ανάμνηση του παρελθόντος και την προοπτική του μέλλοντος και τελικά θα κατακερματιστεί. Είτε αυτό λέγεται βασανισμοί και φυλακίσεις, είτε βομβαρδισμοί ζωτικών υποδομών, είτε φυσική καταστροφή, είτε απόγνωση από τα απανωτά μέτρα και φόβος για χρεοκοπία, όπως συμβαίνει αυτή τη στιγμή και στη χώρα μας. Το πολιτικό/επιχειρηματικό/δημοσιογραφικό μπλοκ των οπαδών του Φρήντμαν μιλά συνεχώς για τον κίνδυνο “να μην έχουμε να πληρώσουμε μισθούς και συντάξεις”, αποκρύπτοντας πως σχεδόν όλα τα δάνεια που έχει πάρει η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια εξυπηρετούν απλά τοκοχρεολύσια από προηγούμενους δανεισμούς, γιατί πάνω απ’ όλα πρέπει να προστατεύσουμε τα κέρδη των τραπεζιτών. Κάθε φορά που εκταμιεύεται μια δόση του δανείου από την Τρόικα, αρχίζουν η κλάψα και οι απειλές σχετικά με τη διασφάλιση και της επόμενης, με αποτέλεσμα να μας επιβάλλουν συνεχώς σκληρότερα ληστρικά μέτρα. Κινδυνολογούν συνεχώς σχετικά με την έξοδο από το ευρώ, ζητώντας από το λαό ακόμα μεγαλύτερες θυσίες, ενώ είναι πασιφανές ότι με τη μέθοδο που ακολουθούν δεν υπάρχει καμιά περίπτωση να ορθοποδήσει η “οικονομία”, να συμβεί η “ανάπτυξη” και όλα αυτά που ευαγγελίζονται. Γιατί (θα έπρεπε να) είναι αυτονόητο ότι όταν δανειζεσαι για να ξεπληρώσεις τους τόκους από τα χρέη σου, το μόνο που πετυχαίνεις είναι να χρωστάς

ακόμα περισσότερα (Εντάξει, κάποιοι κάποτε νόμισαν ότι αυτό στην περίπτωσή τους δεν θα ισχύσει. Περισσότερα γι αυτό όμως στο άρθρο για τη “βλακεία”). Λέτε να μην το ξέρουν αυτό ο τραπεζίτης Παπαδήμος και το πολιτικό προσωπικό που κυβέρνησε πριν απ’ αυτόν; Σαφώς και το ξέρουν. Απλά πρέπει να καταλάβουμε ότι ο νεοφιλελευθερισμός είναι ο καπιταλισμός της καταστροφής, πράγμα που μας οδηγεί και στο επόμενο συμπέρασμα.

γ) Δεν έχει σχέδιο οργάνωσης της κοινωνίας με βάση τις αρχές που περιγράφει. Αυτονόητο. Η ζούγκλα δεν αποτελεί σχέδιο. Ούτε μπορεί κανείς να πιστέψει ότι στο καθεστώς της ελευθερίας του μεγάλου κεφαλαίου μπορεί να προκόψει ως άλλος αυτοδημιούργητος Ωνάσης, απλά και μόνο επειδή δούλεψε σκληρά. Η μοίρα του θα είναι να δουλεύει σαν σκλάβος για όσο αντέξει. Τα προνόμια που ευαγγελίζονται οι Μητσοτάκηδες του κόσμου αφορούν μόνο αυτούς που θα μπορούσαν και πριν να τα γευτούν, τους ολιγάρχες. Πάρτε το χαμπάρι, οι άνθρωποι είναι εγκληματίες που οργανώνουν αρπαχτές μέσω της καταστροφής λαών και αργότερα μοιράζονται τη λεία τους υπό μορφή μπόνους.

δ) Είναι συνεπώς μια ιδέα η οποία επουδενί δεν μπορεί να σερβιριστεί ωμή, γιατί φυσικά δεν πείθει. Βρίσκει όμως πλάγιους τρόπους να περάσει ψήγματα της στην κοινωνία για να την παρασύρει στο χλιοπαιγμένο έργο της μοίρας της, αυτό όπου το υποψήφιο θύμα καλεί το δυνάστη του να έρθει και να το υποτάξει. Αυτή η δουλειά φυσικά γίνεται από τα ΜΜΕ, τα οποία ως επιχειρήσεις του μεγάλου κεφαλαίου που είναι, δεν θα μπορούσαν παρά να είναι αναφανδόν υπέρ τέτοιων προτάσεων. Ετσι χρησιμοποιούν την αρχαία τεχνική του “Διαίρει και βασίλευε”, στρέφοντας τη μια κοινωνική μερίδα εναντίον της άλλης, όπως σε τόσες απεργίες έχουμε δει. Μιλούν για παρασιτικό δημόσιο, επικαλούμενοι τα επιδόματα των υψηλόμισθων στελεχών του (αυτοί βέβαια θα υπάρχουν σε κάθε καθεστώς, του νεοφιλελευθερισμού συμπεριλαμβανομένου, ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι συνήθως αυτά τα υψηλόβαθμα στελέχη του δημοσίου είναι στην πλειοψηφία τους οι μεγαλύτεροι υποστηρικτές των νεοφιλελεύθερων λύσεων.) δημιουργώντας το κατάλληλο κλίμα μέσα στο οποίο η κοινωνία

θα δεχτεί και την κατάργηση των κοινωνικών παροχών, όπως η υγεία, η παιδεία κ.α. (η ιστορία με τα βιβλία που δεν έφτασαν στα σχολεία φέτος ήταν άλλη μια προσπάθεια να συνηθίσουμε στην ιδέα ότι τα βιβλία στο μέλλον θα αγοράζονται, γιατί αρκετά με αυτές τις σπατάλες πια). Δουλεύουν δηλαδή πάνω στην απαξίωση της έννοιας του συλλογικού, μέσω της απαξίωσης του δημοσίου. Μιλάνε και αυτοί για “Οικονομία”, χωρίς ποτέ να πουν ότι εννοούν την οικονομία του μεγάλου κεφαλαίου, σιγοντάροντας τις θυσίες που πρέπει να κάνουμε, εμείς ο ανάξιος λαός που έζησε άσωτα και πρέπει να το πληρώσει. Και φυσικά, υπερασπίζονται την κυρίαρχη τάξη με νύχια και με δόντια, ακόμα και αν ο κόσμος στιγμιαία τούς ξεπερνά και κάνει την υπέρβασή του στο δρόμο, με τα γνωστά περί αμαύρωσης της διαδήλωσης από επεισόδια, να μη φτάσουμε και στα άκρα, όλα κι όλα, σεβασμό στους θεσμούς και τον πρόεδρο της δημοκρατίας...

Ολα αυτά ίσως είναι γνωστά. Εχει αλλάξει πολύ το κλίμα από τότε (πολύ λίγο πριν) που αυτά τα λέγαμε και είχαμε την κοινωνία απέναντί μας (τότε που η Ολυμπιάδα και η Παπαρίζου έκανε αυτές τις ιδέες να φαίνονται αναίτια μίζερες, τί να κάνουμε, βασικό ελάττωμα του ανθρώπου ήταν και θα είναι η αγελαία μεγαλομανία και η βλακεία του). Το θέμα σήμερα είναι να καταλάβουμε ότι βρισκόμαστε στη μέση ενός οικονομικού πολέμου. Ενός πολέμου όπου ο εχθρός προσπαθεί να εξουδετερώσει την οικονομική και κοινωνική μας δύναμη, όπως ακριβώς στον στρατιωτικό πόλεμο προσπαθεί να εξουδετερώσει τις υποδομές του εχθρού.

Πρέπει να καταλάβουμε ότι τελειώσαμε με τους ηγέτες.

Δεν ήταν προδότες. Ήταν απλά αφελείς αυτοί που τους πίστεψαν. Το είδος τους δεν μπορεί να βγει σε βελτιωμένη – ηθικότερη έκδοση. Κανείς δεν θα έκανε την εγκληματική δουλειά τους αν δεν είχε τεράστιο κέρδος απ’ αυτήν. Πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν θα μας σώσει κανείς άλλος εκτός από τις ίδιες τις αλληλέγγυες συλλογικές δομές που θα πρέπει να δημιουργήσουμε. Σ’ αυτές τις στιγμές δεν πρέπει να γυρίσουμε ποτέ πίσω στην εξατομίκευση, τη διαίρεση, τον ανταγωνισμό. Δεν πρέπει να σκεφτούμε το μικροσυμφέρον που μπορεί να μας δέσει στο άρμα ενός εξουσιαστικού μηχανισμού. Αλλωστε, πάνε αυτά, τελείωσαν! Δεν υπάρχουν πια δικαιολογίες...

“Ψωμί, παιδεία, ελευθερία. Η χούντα δεν τελείωσε το ‘73.”

Το ‘74;

Άμεση Δημοκρατία

Σε συνθήκες κρίσης οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται ότι δεν μπορούν να παραμένουν θεατές στις εξελίξεις που τους αφορούν. Κατεβαίνουν λοιπόν στους δρόμους και προσπαθούν να συναντηθούν ώστε να αντιμετωπίσουν συλλογικά τις καταστάσεις. Το ερέθισμα μπορεί να ποικίλλει: για άλλους ήταν ο Δεκέμβρης του 2008, για άλλους το μνημόνιο. Το αποτέλεσμα όμως μοιάζει αρκετά: η συνεύρεση, η επιθυμία να κάνουμε κάτι όλοι μαζί. Ετσι το φετινό καλοκαίρι, δίπλα στις ήδη υπάρχουσες τοπικές ανοικτές συνελεύσεις κατοίκων (Αγ. Παρασκευή, Αγ. Δημήτριος, Βύρωνας-Καισαριανή-Παγκράτι, Ζωγράφου, Κυψέλη...) προστέθηκε η συνέλευση της πλατείας Συντάγματος η οποία ως κεντρικό γεγονός αποτέλεσε ένα πρωτόγνωρο πεδίο διαλόγου και συνδημιουργίας για πολλούς. Διευκρινίζουμε από την αρχή ότι η θέση μας απέναντι σε κάθε ανοικτή, συλλογική και αδιαμεσολάβητη διαδικασία όπως αυτή των συνελεύσεων είναι θετική. Αλλωστε συμμετέχουμε στην Ανοικτή Συνέλευση Κατοίκων Αγίας Παρασκευής ακριβώς γιατί πιστεύουμε ότι οι ανοικτές, αμεσοδημοκρατικές και πρόσωπο με πρόσωπο διαδικασίες είναι ο ιδανικότερος τρόπος εμπλοκής με τα κοινά.

Το αίτημα για άμεση δημοκρατία ήταν αυτό που η πλατεία Συντάγματος πρόβαλε με επιμονή. Ενας όρος ξεχασμένος στα γραπτά φιλοσόφων, τον οποίο όμως ορισμένοι πολιτικοί σχηματισμοί καθώς και οι προαναφερθείσες συνελεύσεις κατοίκων χρησιμοποιούσαν ήδη, έγινε ξαφνικά το σλόγκαν του καλοκαιριού. Είναι προφανές ότι το αίτημα αυτό απαντά σε μια πραγματική ανάγκη των πολιτών να ξαναπιάσουν το νήμα της ζωής τους. Γι' αυτό και μας φαίνεται γελοίο το θέαμα δημοσιογράφων ή κομματικών

στελεχών, κύριοι μηχανισμοί αναπαραγωγής των ανισοτήτων και της ανάθεσης, που ξαφνικά ορκίζονται στο όνομα της άμεσης δημοκρατίας προσπαθώντας να χωρέσουν τα πάντα στο ίδιο σακί: κομματική ένταξη και καθοδήγηση, χειραγώγηση της 'κοινής γνώμης', εξυπηρέτηση των εργοδοτικών συμφερόντων αλλά και ισότιμη συμμετοχή, λαϊκή κυριαρχία και άλλα συναφή. Και σταλινικοί και αμεσοδημοκράτες! Ούτε ο Χουντίνι δεν θα τα κατάφερνε...

Δική μας γνώμη είναι ότι το αίτημα για άμεση δημοκρατία δε μπορεί παρά να σημαίνει τη χειραφέτηση της κοινωνίας από κάθε είδους καταναγκασμό (πολιτικό, οικονομικό,...), την ισότιμη συμμετοχή όλων στη διαβούλευση και τη λήψη αποφάσεων. Να επισημάνουμε βέβαια ότι δεν είμαστε ιδιαίτερα κολλημένοι με τον όρο αυτό. Βάλτε στη θέση του όποιον άλλο θέλετε (κοινωνική δημοκρατία, ελευθεριακό κομμουνισμό...) Το ζητούμενο είναι η κοινωνική απελευθέρωση.

Σε αυτό το πλαίσιο θα προσπαθήσουμε να σκιαγραφήσουμε ορισμένες πτυχές αυτού που εμείς αντιλαμβανόμαστε ως άμεση δημοκρατία, γνωρίζοντας πολύ καλά ότι κανένα κείμενο δε μπορεί ούτε να συμπυκνώσει ούτε πολύ περισσότερο να καθοδηγήσει ή να εμπνεύσει τον πόθο για την κοινωνική απελευθέρωση. Αυτή θα προκύψει (αν ποτέ προκύψει..) μόνο από την αυτόνομη δράση εκείνων των κοινωνικών κομμάτων που συνειδητοποιούν ότι στη σημερινή συνθήκη βρίσκονται στην πλευρά των χαμένων.

Πολιτικό πεδίο – θεσμοί – πολιτειακή συγκρότηση

Είναι προφανές ότι σε μια άμεση δημοκρατία βασικό κύταρο της πολιτικής λειτουργίας αλλά και της συγκρότησης της (αταξικής προφανώς) πολιτείας είναι η συνέλευση, η διαβούλευση δηλαδή όλων των πολιτών ανεξαρτήτως εθνικότητας, φύλλου και άλλων κοινωνικών διαφοροποιήσεων. Πρώτο επίπεδο εφαρμογής είναι αυτό του δήμου, ο οποίος πρέπει να έχει τέτοιο μέγεθος ώστε να καθίσταται εφικτή η ικανοποιητική συμμετοχή των πολιτών στη συνέλευση (βλέπε Ανεπίκαιρα ν.4). Οι δήμοι ενώνονται μεταξύ τους σε ομοσπονδιακή βάση και συγκροτούν περιφέρειες οι οποίες με τη σειρά τους απαρτίζουν μια επικράτεια. Βασική προϋπόθεση μιας αμεσοδημοκρατικής συγκρότησης είναι επομένως η ουσιαστική αποκέντρωση, πληθυσμιακή αλλά και παραγωγική, ώστε οι δήμοι να είναι αυτοδύναμοι και να μπορούν να αποφασίζουν για το μεγαλύτερο

δυνατό εύρος ζητημάτων. Οι μητροπόλεις-τέρατα και η αστικοποίηση είναι ασύμβατες με την έννοια της άμεσης δημοκρατίας. Η αναζωογόνηση της υπαίθρου, η δημιουργία πόλεων που ανταποκρίνονται σε ανθρώπινα μέτρα είναι η επιθυμητή κατάσταση.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει (Ανεπίκαιρα ν.4) κάθε δήμος ή περιφέρεια έχει ανάγκη την ύπαρξη εκτελεστικών οργάνων που θα αναλαμβάνουν να υλοποιούν τις αποφάσεις της συνέλευσης αλλά και εκπροσώπων που θα μεταφέρουν τις θέσεις του δήμου/περιφέρειας στα ομοσπονδιακά όργανα συγκρότησης της πολιτείας. Ο τρόπος επιλογής των οργάνων/εκπροσώπων μπορεί να ποικίλει: κλήρωση, ορισμός, εκλογή...εκείνο που έχει σημασία είναι ότι κινούνται στο πλαίσιο που έχουν θέσει οι συνελεύσεις, είναι υπόλογοι σε αυτές και μπορούν να ανακληθούν οποιαδήποτε στιγμή, αν η συνέλευση κρίνει ότι δεν κάνουν σωστά αυτό που τους έχει ανατεθεί. Η θητεία επίσης αυτών των οργάνων/εκπροσώπων πρέπει να είναι καθορισμένη και να μην ανανεώνεται ώστε ο μεγαλύτερος δυνατός αριθμός πολιτών να μετέχει σε αυτές τις διαδικασίες και να αποφεύγεται η συγκέντρωση δύναμης.

Η αμεσοδημοκρατική συγκρότηση μιας πολιτείας ευνοεί την αποκέντρωση στο επίπεδο της λήψης αποφάσεων. Η συνέλευση μιας γειτονιάς ή ενός δήμου δεν έχει απλώς συμβουλευτικό ή διακοσμητικό χαρακτήρα. Πρέπει όχι μόνο να μπορεί να παίρνει αποφάσεις αλλά και να έχει τη δυνατότητα υλοποίησής τους. Τα ζητήματα που την απασχολούν αγγίζουν το σύνολο της κοινωνικής και οικονομικής σφαίρας. Υπάρχουν βέβαια ζητήματα που μπορούν να αποφασιστούν στο επίπεδο του δήμου (π.χ. το περιεχόμενο της εκπαίδευσης που μια κοινότητα θέλει να παρέχει στα μέλη της), άλλα που απαιτούν μια συνεργασία σε επίπεδο περιφέρειας (παραγωγή και διανομή αγροτικών προϊόντων) και άλλα που καθορίζονται στο επίπεδο της επικράτειας (ενέργεια, άμυνα...). Η διαβούλευση όμως γίνεται σε όλες τις τοπικές συνελεύσεις, ακόμη και σε εκείνη του πιο μικρού χωριού. Και οι αποφάσεις που παίρνονται στο επίπεδο της περιφέρειας ή της επικράτειας δεν μπορεί παρά να είναι η αντανάκλαση της εκφρασμένης βούλησης όλων των συνελεύσεων.

Είναι λοιπόν προφανές ότι η άμεση δημοκρατία είναι εντελώς ασύμβατη με το κοινοβουλευτικό σύστημα. Οι βουλευτές εκλέγονται για 4 χρόνια χωρίς να έχουν δεσμευθεί

ρητά για το τι πρόκειται να πράξουν και χωρίς βέβαια να λογοδοτούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους στους εκλογείς τους. Παραβιάζουν συνεχώς τις όποιες προεκλογικές υποσχέσεις τους (να ξαναδώσουμε συγχαρητήρια σε όσους ψήφισαν πασόκ στις τελευταίες εκλογές) και επιπλέον ψηφίζουν νόμους και εφαρμόζουν πολιτικές οι οποίες σχεδιάζονται εν κρυπτώ από τις κλειστές κομματικές ηγεσίες, μηχανισμούς κάθε είδους και τους εκπροσώπους ντόπιων και διεθνών αφεντικών. Ούτε βέβαια είναι δυνατό η άμεση δημοκρατία να λειτουργήσει συμπληρωματικά με τον κοινοβουλευτισμό φτιασιδώνοντας τον ολιγαρχικό του χαρακτήρα. Τι νόημα έχει μια συνέλευση της οποίας το σημαντικότερο κατόρθωμα θα ήταν να 'ακουστεί' η γνώμη των πολιτών από τους βουλευτές; Και φυσικά η συνέλευση δε μπορεί να γίνει πεδίο αλίευσης εκλογικής πελατείας από κόμματα και παρατάξεις που επιδιώκουν να προσδώσουν κινηματικό άλλοθι στα εξουσιαστικά τους σχέδια. Άμεση δημοκρατία σημαίνει απαλλαγή από κάθε γραφειοκρατικό μηχανισμό που θέλει να μας δώσει τα φώτα του και να αποφασίζει για εμάς στη θέση μας (π.χ. Π.Α.Μ.Ε - ΚΚΕ). Από κει και πέρα η συνένωση, τυπική ή άτυπη, ανθρώπων με παρόμοιες πολιτικές ιδέες είναι βέβαια ελεύθερη.

Οικονομία – εργασία - παραγωγή

Όπως έχουμε ήδη θίξει προηγουμένως, το αίτημα για άμεση δημοκρατία δε μπορεί να εξαντλείται στο πολιτικό πεδίο, στα ζητήματα δηλαδή συγκρότησης μιας πολιτείας. Και αυτό γιατί είναι παράλογο να προτάσσουμε την άμεση και ισότιμη συμμετοχή όλων στη διαβούλευση και στη λήψη αποφάσεων μόνο σε ένα επίπεδο. Αναπόφευκτη συνέπεια είναι η επέκταση αυτού του προτάγματος σε όλες τις σφαίρες της δημόσιας ζωής, άρα και στην οικονομική. Δεν είναι δυνατό να αποφασίζουμε όλοι μαζί για την πολιτική και μόνο οι υπουργοί και τα αφεντικά για την οικονομία. Αλλωστε τι νόημα έχει η πολιτική αν δεν μπορεί να επηρεάσει και την οικονομία, την υλική δηλαδή βάση συγκρότησης μιας κοινωνίας; Επομένως όπως στο πολιτικό πεδίο άμεση δημοκρατία σημαίνει άρση του διαχωρισμού ανάμεσα σε εκείνους που παίρνουν αποφάσεις και σε εκείνους που τις υφίστανται, έτσι και στο οικονομικό πεδίο άμεση δημοκρατία σημαίνει άρση του διαχωρισμού ανάμεσα σε εκείνους που διευθύνουν και καθορίζουν την οικονομική δραστηριότητα και σε

εκείνους που αναλαμβάνουν να εκτελούν τις εντολές. Η άρση αυτού του διαχωρισμού αφορά από το πιο μεγάλο στοιχείο, εκείνο του σχεδιασμού της παραγωγής, ως το πιο μικρό, εκείνο της λειτουργίας της πιο μικρής παραγωγικής μονάδας. Με άλλα λόγια το σύνολο των πολιτών πρέπει να μπορεί να αντιλαμβάνεται και να συναποφασίζει τους οικονομικούς στόχους, τις μεθόδους και τα μέσα παραγωγής και πως τελικά τα παραγόμενα προϊόντα συμβάλλουν στη λειτουργία μιας κοινότητας, σύμφωνα με τις ανάγκες που η ίδια θέτει. Και βέβαια η δουλειά αυτή δε μπορεί να ανατεθεί σε κάποια 'φωτισμένη' ηγεσία που θα αναπαράξει τη δική της εξουσία και θα δημιουργήσει νέες ανισότητες, όπως έγινε στο σοβιετικό μπλοκ. Εύκολα αντιλαμβανόμαστε ότι κάτω από ένα τέτοιο πρίσμα στόχος δε μπορεί να είναι το κέρδος του αφεντικού ή η υπακοή σε αφηρημένους αριθμητικούς στόχους αλλά η ευημερία των πολιτών. Αν για παράδειγμα προκειμένου να παραχθεί κάτι, πρέπει να υποτιμηθεί ένα οικοσύστημα ή να επιβαρυνθεί η ζωή των πολιτών, τότε λογικά εκείνοι θα αρνηθούν να συναινέσουν.

Η κατοχή των παραγωγικών μέσων είναι ένα άλλο κεφαλαιώδες ζήτημα το οποίο σπάνια θίγεται στο πλαίσιο της συζήτησης για την άμεση δημοκρατία. Μπορεί κανείς να φανταστεί ότι αμεσοδημοκρατικά θα αποποιηθούμε το δικαίωμα να ελέγχουμε π.χ. μια βιομηχανία τροφίμων και θα αποφασίσουμε να περάσει στα χέρια ενός ιδιώτη ή ενός κρατικού μηχανισμού ανεξέλεγκτου από την κοινωνία; Κατά τη γνώμη μας η αμεσοδημοκρατική πολιτεία δε μπορεί να δεχθεί την ύπαρξη εργοδοτών οι οποίοι πλουτίζουν από την εργασία των υπαλλήλων τους. Με αυτό τον τρόπο δημιουργούνται ανισότητες οι οποίες μεταφέρονται και στο πολιτικό πεδίο καθώς ο εργοδότης θα έχει τη δυνατότητα να επηρεάζει τους εργαζομένους του ώστε η πολιτική τους συμπεριφορά να συμβαδίζει με τις δικές του επιθυμίες. Τόσο όμως η ατομική ιδιοκτησία των μέσων παραγωγής όσο και η σχέση μισθωτής εξάρτησης στην εργασία αποτελούν τον πυρήνα της καπιταλιστικής οικονομίας, η οποία έτσι καθίσταται εντελώς ασύμβατη με το πρόταγμα της άμεσης δημοκρατίας.

Στην καπιταλιστική οικονομία η εργασία των μισθωτών αποτελεί το κυριότερο μέσο συσσώρευσης πλούτου από τα αφεντικά. Μια αμεσοδημοκρατική πολιτεία όμως δε μπορεί να ανεχθεί τη συσσώρευση πλούτου πολύ απλά

γιατί με αυτό τον τρόπο καταργείται η ισότητα των πολιτών. Επιπλέον όποιος χρειάζεται να δουλεύει για να ζει δεν έχει τον ίδιο χρόνο για να συμμετέχει στα κοινά όπως κάποιος που είναι αφεντικό ή εισοδηματίας. Η αξία των παραγόμενων προϊόντων πρέπει επομένως να επιμερίζεται σε όλους με τρόπο που ο καθένας να καλύπτει τις ανάγκες του, σε μια οικονομία όπου η ατομική ιδιοκτησία έχει καταργηθεί, και όλοι έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε ίσες ευκαιρίες και μέσα.

Τέλος η οργάνωση της εργασίας μπορεί να τεθεί πάνω σε αμεσοδημοκρατικές βάσεις. Αυτό σημαίνει την κατάργηση του διαχωρισμού ανάμεσα σε αφεντικά και εργάτες στο εσωτερικό μιας υπηρεσίας ή μιας παραγωγικής μονάδας. Οι αποφάσεις παίρνονται συλλογικά, τα όποια εποπτικά καθήκοντα ανατίθενται κυκλικά σε όλους τους εργαζόμενους και οι στόχοι τίθενται από τους ίδιους σε συνεννόηση με τους πολίτες. Ετσι π.χ. στα σχολεία της Αγίας Παρασκευής το περιεχόμενο και οι στόχοι της εκπαιδευτικής διαδικασίας καθορίζονται από κοινές συνελεύσεις γονέων, μαθητών (από κάποια ηλικία και πάνω βέβαια), κατοίκων και δασκάλων. Οι τελευταίοι αναλαμβάνουν να φέρουν σε πέρας το παιδαγωγικό έργο κατανέμοντας κυκλικά ανάμεσά τους τα όποια συντονιστικά καθήκοντα, χωρίς αυτό να έχει οποιαδήποτε επίδραση στις αμοιβές τους.

Πλειοψηφία – μειοψηφία – ψηφοφορία

Μία από τις αρχές της δημοκρατίας, όπως τουλάχιστον έχει παγιωθεί στην αντίληψη του κόσμου, είναι το δικαίωμα της πλειοψηφίας να αποφασίζει και η συνακόλουθη υποχρέωση της μειοψηφίας να υπακούει και να ακολουθεί τη θέληση των περισσοτέρων. Πρόκειται όμως για μια αρχή η μεταφορά της οποίας στο επίπεδο της συνέλευσης (που όπως είδαμε είναι το βασικό κύτταρο της άμεσης δημοκρατίας) είναι βαθύτατα προβληματική για μια σειρά από λόγους.

Αυτό που είναι το πιο σημαντικό σε μια συνέλευση είναι η διαβούλευση, η ανταλλαγή απόψεων με σκοπό τη σύνθεση ώστε η κοινότητα να βγει ενισχυμένη από αυτή τη διαδικασία. Αυτό σημαίνει ότι μια απόφαση δε μπορεί να είναι προϊόν πρότερης επεξεργασίας από παρατάξεις οι οποίες κατεβαίνουν σε μια συνέλευση με σκοπό να την κερδίσουν όπως συμβαίνει π.χ. στις φοιτητικές συνελεύσεις. Αντίθετα πρέπει να διαμορφώνεται την ώρα της συ-

νέλευσης από όλους τους συμμετέχοντες έτσι ώστε όλοι να νιώθουν ότι είναι καρπός συλλογικής διαδικασίας. Προφανώς δεν μπορεί όλοι να είναι ικανοποιημένοι συνολικά από μια απόφαση. Εκείνο όμως που έχει σημασία είναι να έχουν συμβάλει έστω και εν μέρει στη διαμόρφωσή της. Και επίσης αν διαμορφώνεται μια πλειοψηφική τάση εκείνη να προσπαθεί να λάβει υπ' όψη της τις θέσεις της/των μειοψηφίας/ών.

Η ψηφοφορία δημιουργεί αναπόφευκτα διαχωρισμούς και αποκλεισμούς γιατί έχει διλημματικό χαρακτήρα. Καλείσαι να επιλέξεις ανάμεσα σε δύο ή τρία πράγματα. Αν μάλιστα η επιλογή σου δεν υιοθετηθεί από τους υπόλοιπους νιώθεις αποκλεισμένος. Όταν δε πλειοψηφίες και μειοψηφίες παγιώνονται, όταν δηλαδή ένα κομμάτι της κοινότητας βρίσκεται συνεχώς σε μειοψηφία, τότε είναι ξεκάθαρο ότι απειλείται η ενότητά της. Η προοπτική της ψηφοφορίας καθιστά δύσκολη την αναζήτηση μιας κοινής συνισταμένης και τη σύνθεση των απόψεων γιατί η κάθε ομαδοποίηση, μόνιμη ή συγκυριακή, θα τη βλέπει ως όργανο επιβολής της δικής της θέσης. Αποτελεί μία έσχατη λύση που πρέπει να χρησιμοποιείται σπάνια. Ακόμη και τότε όμως το σωστό θα ήταν να δίνεται στη μειοψηφία, ιδίως αν είναι ποσοτικά σημαντική, η δυνατότητα να υλοποιεί τις προθέσεις της. Ετσι η ίδια η πραγματικότητα θα αποφασίσει για την ορθότητα της κάθε θέσης.

“Βάρκιζα τέλος” 12.2008

**Η συμφωνία, μάλλον, έσπασε
νωρίτερα. Εκεί γύρω στον εμφύλιο.**

Βλακεία Παντού και πάντα

1 Εισαγωγή

Αν δεν υπήρχαν δούλοι, δεν θα υπήρχαν αφέντες, λέει ένα σύνθημα. Το γιατί λοιπόν υπάρχουν δούλοι είναι κρίσιμο ερώτημα για όποιο κίνημα θέλει να ανατρέψει τις υπάρχουσες σχέσεις εκμετάλλευσης. Οι αναλύσεις τείνουν σε 2-3 βασικούς λόγους που οδηγούν τους ανθρώπους στην υποτέλεια: η καταστολή (ή η απειλή της), και το βόλεμα (ή η υπόσχεσή του). Το καρότο δηλαδή και το μαστίγιο. Η κρατική τρομοκρατία από τη μία, ο απατηλός κόσμος του εμπορεύματος και των (μέχρι πρότινος) προοπτικών ανόδου από την άλλη. Ενας άλλος λόγος μπορεί να είναι η απουσία οράματος σχετικά με τη μελλοντική κοινωνία που θα αντικαταστήσει τη σημερινή (ειδικά μετά την κατάρρευση των ανελεύθερων 'κομμουνιστικών' καθεστώτων) και ο φόβος για την αστάθεια. Πιστεύουμε ότι υπάρχει ένας ακόμα λόγος που κάνει τους ανθρώπους να ανέχονται ή και να χειροκροτούν τους δυνάστες τους: η βλακεία.

Η βλακεία είναι θεμέλιο του υπάρχοντος συστήματος: νομιμοποιεί και δικαιώνει την εκμετάλλευση, στηρίζοντάς την ενεργητικά ή παθητικά. Οι σχέσεις υποτέλειας και ανισότητας βασίζονται στην σιωπηρή ή ενεργητική συμμετοχή μιας μεγάλης ομάδας βλακών (με την έννοια της κοινωνικής αντίληψης), η οποία το σύστημα φροντίζει να είναι πάντα πολυπληθής – προς αυτό το σκοπό δουλεύει το σχολείο, το πανεπιστήμιο, η τηλεόραση, οι εφημερίδες, τα κόμματα, οι διάφοροι ειδικοί, κλπ. Χιλιάδες γνώσεις και πληροφορίες παρέχονται, όχι αναγκαστικά ψευδείς ή λανθασμένες, αλλά πάντα διαστρεβλωμένες σε σχέση με την οικονομική/κοινωνική πραγματικότητα που τις καθορίζει. (όποιος καταλαβαίνει τι λένε τα δελτία

ειδήσεων σχετικά με την κρίση τον παραδεχόμαστε)

Αφού τα συμφέροντα των ισχυρών έχουν εσφαλμένα θεωρηθεί από τους υποτελείς ως συμφέροντα όλης της κοινωνίας (ενώ στην πραγματικότητα είναι αντιτιθέμενα), η μηχανή μπορεί να συνεχίζει να δουλεύει απρόσκοπτα, παράγοντας 'συναίνεση', 'ανάπτυξη', 'πολιτισμό' και 'ευημερία', με τα γνωστά θλιβερά αποτελέσματα. Το 1941 ο Ευάγγελος Λεμπέσης, στο κλασικό του έργο *Ἡ Τεράστια Κοινωνική Σημασία τῶν Βλακῶν ἐν τῷ Συγχρόνῳ Βίῳ*, παρατηροῦσε σχετικά, γράφοντας για τη σημασία των βλακών στην πρόοδο αυτού του πολιτισμού:

Πόσον ἐνεργητικὴ διὰ τὴν κοινωνίαν εἶναι ἡ ὁμάς αὕτη (τῶν βλακῶν) εἶναι περιττὸν νὰ τονισθῇ, διότι ἄνευ αὐτῆς δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἐκμετάλλευσις καὶ ἄνευ ἐκμεταλλεύσεως δὲν θὰ ὑπῆρχε πολιτισμός.

Εθελόδουλία λοιπόν, ή αλλιώς ταύτιση των υποτελών με τα συμφέροντα των αφεντικών τους. Ετσι λοιπόν στο φαντασιακό του βλάκα καρφώνεται σχεδόν μηχανικά η πεποίθηση ότι (πρέπει να) ανήκει στην ομάδα των πολλών, στο πλειοψηφικό κοινωνικό ρεύμα. Αν αυτό τον συμφέρει στην πραγματικότητα, ο βλάκας δεν το εξετάζει – αρκεί να έχει την ίδια γνώμη με τους πολλούς, δηλαδή αυτή που του λένε τα κανάλια (τα οποία τάχα απηχούν μια αντικειμενική/ουδέτερη αλήθεια που όλοι οι λογικοί άνθρωποι θεωρούν αυτονόητη).

Οι βλάκες έχουν την τάση να συνασπίζονται, να ανήκουν σε μια ισχυρή, πολυπληθή ομάδα που θα τους παρέχει τη

σιγουριά ότι έχουν δίκιο. Μορφοποιούνται σε πλειοψηφίες, που ορίζουν τις ζωές των κοινωνιών...αναγκάζοντας και όλους τους υπόλοιπους να υποφέρουν.

Αναμφίβολα η βλακεία είναι διαταξική, ωστόσο αποκτά ιδιαίτερο πολιτικό βάρος όταν πρόκειται για την βλακεία των από κάτω, αφού επιτρέπει την διαιώνιση των σχέσεων ανισότητας. Με αυτή κυρίως τη βλακεία θα ασχοληθούμε σε αυτό το κείμενο, προσπαθώντας σχηματικά να εξετάσουμε την παρουσία της σε 4 επίπεδα: το οικονομικό, το πολιτικό, το πολιτιστικό και το κοινωνικό. Ενα εντυπωσιακό στοιχείο αυτής της βλακείας, άρρηκτα συνδεδεμένο με την πανταχού παρουσία του κυρίαρχου λόγου και την διαρκή επανάληψη και αλληλοτροφοδότηση των ιδεολογημάτων του από το θέαμα και το εμπόρευμα, είναι ότι φορείς της (βλακείας) μπορεί να είναι και κατά τα άλλα έξυπνοι άνθρωποι (π.χ. στην προσωπική τους ζωή). Μία άλλη εισαγωγική παρατήρηση είναι πως το ιδεολόγημα του πατριωτισμού φαίνεται να ενυπάρχει και στα 4 αυτά επίπεδα βλακείας.

2 Οικονομική διάσταση

Η αποδοχή του όρου 'εθνική οικονομία' είναι από μόνη της μεγάλη βλακεία. Ο όρος 'εθνική οικονομία' χρησιμοποιείται από τα αφεντικά, τους λακέδες πολιτικούς και τα ΜΜΕ για να δώσει ένα εύηχο και αποπροσανατολιστικό

όνομα στον καπιταλισμό, δηλαδή στις σχέσεις εκμετάλλευσης εντός μιας γεωγραφικής περιοχής. Ετσι ακούγονται μαργαριτάρια του στυλ 'σκίζει η κινέζικη οικονομία', που σημαίνει ότι το 10% των Κινέζων έχουν όντως ανεβάσει το βιοτικό τους επίπεδο, ενώ το υπόλοιπο 90% δουλεύει από 6 χρονών, θάβεται σε ορυχεία, 'εργάζεται' σε συνθήκες σκλαβιάς, για να μη μιλήσουμε για την απίστευτη καταστροφή που συντελείται σε οικολογικό επίπεδο. Ανάλογο άρωμα βλακείας αναδίδει ο ζήλος απλών ανθρώπων για την ΑΟΖ νότια του Καστελόριζου, λες και θα ωφεληθούν αυτοί από την εκμετάλλευσή της (όπως έχουν ωφεληθεί οι αραβικοί λαοί από το πετρέλαιο που υπάρχει στις χώρες τους).

Εν γένει ο πατριωτισμός είναι βλακεία όταν βγαίνει από τα χείλη των αδύνατων. Ακούγονται πράγματα όπως : 'τουλάχιστον την πήρε Ελληνας την Ολυμπιακή', που δεν χρίζουν περεταίρω σχολιασμού. Μη συγχέουμε εδώ την αγάπη κάθε ανθρώπου για τον τόπο που μεγάλωσε, την εξοχή, το φαγητό, τη θάλασσα, τους φίλους του, κλπ, πράγμα φυσικό και εύλογο. Οποιος διαβάσει λίγο ιστορία, θα καταλάβει αμέσως ότι οι δυνάστες κάθε εποχής χρησιμοποιούσαν τον 'πατριωτισμό' για να βάλουν τον κόσμο να πολεμάει για τα δικά τους υλικά, υλικότατα συμφέροντα. Εξ' ου και το σύνθημα 'ο πατριωτισμός είναι το καταφύγιο των αδίστακτων'. Στην Ελλάδα π.χ. αυτοί που αυτοχαρακτηρίζονταν ως εθνικόφρονες, ήταν οι πρώτοι που συνεργάστηκαν με τους Γερμανούς στην κατοχή, με τους Αγγλους και Αμερικάνους μετά.

Συνεπακόλουθο και πραγματικά βλακώδες συναίσθημα είναι η εθνική υπερηφάνεια, λαμπρό παράδειγμα του οποίου ήταν η υπερηφάνεια για τους Ολυμπιακούς αγώνες – μια εποχή που όποιος έλεγε το αντίθετο χαρακτηριζόταν από μίζερος μέχρι εθνοπροδότης. Αφού λοιπόν έφαγαν τον περίδρομο ένα σωρό λαμόγια, διαφημίστηκαν ένα κάρο πολυεθνικές, καταναλώθηκε ένας σκασμός αναβολικά, μπήκαν παντού κάμερες και έπεσε ακόμα περισσότερο τσιμέντο, τα χρέη από αυτούς τους ευγενείς αγώνες αποτελούν σήμερα σημαντικότατο ποσοστό του χρέους, για το οποίο καλούμαστε όλοι να κάνουμε θυσίες.

Η πίστη στον δανεισμό ως μέσο βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου εκτός από δημιούργημα των τραπεζών (αυτές τη δουλειά τους κάνουν) είναι και δείγμα βλακείας του δανειζόμενου. Και δεν μιλάμε εδώ για ανθρώπους που δανείστηκαν για να ανοίξουν μια δουλειά, να κάνουν ένα σπίτι ή να σπουδάσουν τα παιδιά τους, αλλά για όλους αυτούς που ήθελαν να αλλάζουν κάθε λίγο αυτοκίνητο και κινητό και να ντύνονται σα νούμερα (δες και Ανεπίκαιρα τεύχος 4)

Η πίστη στο Χρηματιστήριο, ότι μπορεί ο κάθε μικρομέτοχος να πιάσει την καλή από τον αέρα (επειδή έχει ‘πληροφορίες’), ήταν μια βλακεία που πολλοί πλήρωσαν πικρά, ενώ λίγοι άνοιγαν σαμπάνιες μιας που κατάφεραν να πάρουν στα χέρια τους τις οικονομίες τόσων κορόιδων.

Και για να έρθουμε στα της κρίσης, η μέγιστη βλακεία έγκειται στην αποδοχή του ‘μαζί τα φάγαμε’. Πολύ συνοπτικά λοιπόν: το χρέος του ελληνικού κράτους προέρχεται κατά βάση από τα ληστρικά επιτόκια των τραπεζών, τη φυγή ενός παρακμάζοντος καπιταλισμού στην χρηματοπιστωτική σφαίρα, την φοροδιαφυγή (ιδίως των μεγάλων επιχειρήσεων), την ανισορροπία εντός Ε.Ε, τους εξοπλισμούς, τους ολυμπιακούς αγώνες, τις τρελές μίζες, το βόλεμα στο δημόσιο για κομματικά ρουσφέτια (και κυρίως από αυτούς που έπαιρναν υπέρογκους μισθούς ως διευθυντικά στελέχη, συμμετείχαν σε ‘επιτροπές’, κλπ. και όχι όλους τους δημοσίους υπαλλήλους) και κυρίως τη διάσωση των χρεοκοπημένων τραπεζών, και όχι φυσικά από τους μισθούς των εργαζομένων ή τις παροχές πρόνοιας (υγεία, παιδεία, κοινωνικές παροχές) που τώρα πετσοκόβουν. Οσοι επιμένουν να πιπιλίζουν την καραμέλα περί ελληνικής ιδιαιτερότητας (φταίνε οι δημόσιοι υπάλληλοι, τα λαμόγια, κτλ.) ας μας εξηγήσουν γιατί η διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση πλήττει χώρες όπως η Ιρλανδία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ιταλία, Γαλλία (και η λίστα εμπλουτίζεται διαρκώς).

Πολυφορεμένη βλακεία σε πλατείες είναι και η θεωρία σύμφωνα με την οποία για την κρίση, το μνημόνιο, τα μέτρα, κλπ. φταίνε οι ξένοι (κυρίως οι γερμανοί) και κάποιες νεφελώδεις ‘αγορές’, χωρίς να γίνεται λόγος για την εγχώρια διάσταση του ζητήματος (π.χ. ο ρόλος των ελληνι-

κών τραπεζών). Από αυτή τη θεωρία απουσιάζουν ως δια μαγείας οι εγχώριοι καπιταλιστές – αυτοί είναι μάλλον καλοί άνθρωποι.

3 Πολιτική διάσταση

Μεγάλη βλακεία είναι η ψήφος (δες Ανεπίκαιρα τεύχος 4), και συγκεκριμένα η πίστη ότι αυτοί που ψηφίζεις (όταν δεν έχεις άμεσο υλικό όφελος – π.χ. ρουσφέτι) είναι κάτι άλλο πέρα από ιδιοτελή, κακόβουλα άτομα ή μαριονέτες. Στην προσωπική ζωή, η αδυναμία κάποιου να καταλάβει τα βασικά στοιχεία του χαρακτήρα ενός άλλου ανθρώπου, τον κατατάσσει αμέσως στους βλάκες – στην πολιτική γιατί όχι;

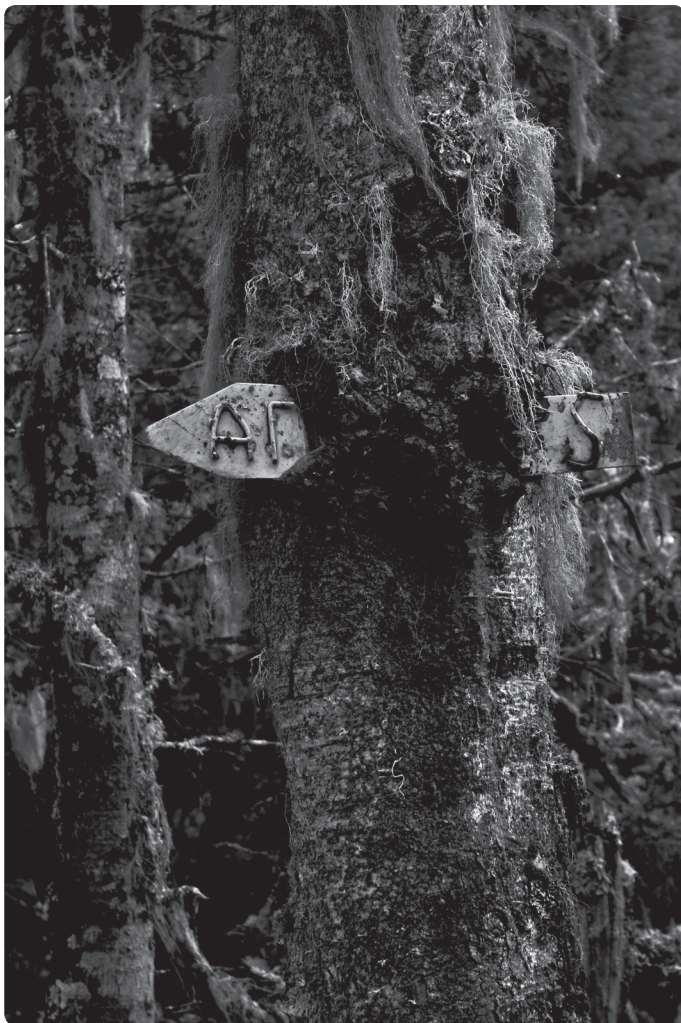
Επίσης μεγάλη βλακεία είναι η τάση κάποιων ‘αναποφάσιστων’ να ψηφίζουν όποιον οι δημοσκοπήσεις λένε ότι προηγείται (που είναι άλλωστε ο σκοπός των δημοσκοπήσεων).

Ειδικό βραβείο βλακείας παίρνουν όσοι ψήφισαν Πασόκ τις τελευταίες εκλογές. Εδώ προστίθενται και όσοι θεωρούν θετική την τοποθέτηση του τραπεζίτη Λουκά Παπαδήμου στη θέση του πρωθυπουργού – ενός ανθρώπου που υπηρέτησε και υπηρετεί τα συμφέροντα των τραπεζών, που τα χρηματοπιστωτικά τους κόλπα στην Ελλάδα και διεθνώς βρίσκονται στην καρδιά της παρούσας κρίσης.

Βλακεία είναι και το να εξαντλείται η διαμαρτυρία στο ‘να φύγουν οι κλέφτες’. Δηλαδή; κι αν ‘φύγουν’; Και ποιοι να έρθουν; Ο στρατός; Κάποιοι πεφωτισμένοι επιχειρηματίες που θα κυβερνήσουν τη χώρα ορθολογικά; Μα είναι ακριβώς το κεφάλαιο που έχει δημιουργήσει την παρούσα κρίση, και που προσπαθεί να την ξεπεράσει στις πλάτες των εργαζομένων (και θα το καταφέρει όσο οι από κάτω δεν αντιδρούν αποτελεσματικά, ο καπιταλισμός δεν πέφτει από μόνος του). Οι πολιτικοί είναι απλά διεκπεραιωτές των επιταγών του κεφαλαίου, αυτό θα έπρεπε να είναι γνωστό από την 1η δημοτικού. Οσο

λοιπόν δεν γίνεται λόγος για άλλες μορφές κοινωνικής-πολιτικής-οικονομικής οργάνωσης έξω από το κεφάλαιο και την πολιτική του έκφραση, όσο δεν υπάρχει αίτημα για αυτό-οργάνωση και κοινωνικοποίηση των μέσων παραγωγής, το αίτημα 'να φύγουν' είναι επικίνδυνα μισό.

Το αίτημα για 'άμεση δημοκρατία' χωρίς να γίνεται λόγος για δικαιοσύνη στην παραγωγή, είναι εκτός τόπου και χρόνου. Αφού όλα αποφασίζονται στη σφαίρα της οικονομίας, τί άμεση δημοκρατία είναι το να αποφασίζουμε αμεσοδημοκρατικά στις πλατείες, αν δεν έχουμε έστω κατά νου την κατάργηση της σχέσης αφεντικού-εργάτη;

Εδώ έχει δουλέψει καλά η προπαγάνδα του συστήματος που κάνει να ακούγεται γραφικός και ντεμοντέ όποιος μιλάει για την ταξική διάσταση της σύγχρονης 'δημοκρατίας'. Και ενώ όλα γίνονται για τα κέρδη των αφεντικών και στις πλάτες των εργαζομένων, απουσιάζει από τις αναλύσεις των αγανακτισμένων μια ανάλυση των πραγματικών, οικονομικών-ταξικών αιτιών της παρούσας κρίσης.

Σχετικό με το προηγούμενο, είναι και αυτό το είδος βλακείας: η απέχθεια των αγανακτισμένων προς τα κόμματα γενικά. Όσο και αν διαφωνούμε από θέση αρχής και σε πλήθος ζητημάτων με τα διάφορα κόμματα και κομματίδια της αριστεράς, δεν γίνεται να τσουβαλιάζονται από τη μία τα καθεστωτικά κόμματα (ΠΑΣΟΚ-ΝΔ-ΛΑΟΣ) με κόμματα που αγωνίζονταν ενάντια στις πολιτικές του κεφαλαίου πριν ξεσπάσει η κρίση, όταν κάποιοι από τους αγανακτισμένους ψήφιζαν πασόκ ή νδ. Το 'ενάντια στα κόμματα' (υγειές κατ' αρχάς) μοιάζει δυστυχώς να είναι στην πραγματικότητα 'ενάντια στην πολιτική'. Και δίχως πολιτική σκέψη για το τι φταίει, τι γίνεται και γιατί, και πως μπορεί να αλλάξει, θα μείνουμε σε άναρθρες κραυγές του τύπου 'ουστ', 'να φύγετε', 'κλέφτες', κλπ, οι οποίες δεν οδηγούν πουθενά ή οδηγούν στα χειρότερα. Και εδώ, η βλακεία του όλου πράγματος έγκειται στο ότι δεν αναγνωρίζεται ο καπιταλισμός (και η εξ' ορισμού τάση των αφεντικών να μεταχειρίζονται ανθρώπους, πράγματα και φύση με μόνο σκοπό το κέρδος) ως η πηγή της κρίσης - εκτός βέβαια από αυτούς, που δεν είναι καθόλου λίγοι, οι οποίοι κανένα πρόβλημα δεν έχουν με τον καπιταλισμό, απλά έχουν στραβώσει τώρα που πλήττεται η δική τους τσέπη, και θα επιθυμούσαν την επιστροφή στην προ-2008 κατάσταση – κρίμα που δεν γίνεται!

4 Πολιτιστική διάσταση

Βλακεία είναι να πιστεύεις ότι τα ΜΜΕ έχουν σαν στόχο την ενημέρωση - δηλαδή να μην καταλαβαίνεις ούτε ποια γενικά συστημικά συμφέροντα (του καπιταλιστικού συστήματος γενικά, όπως η πίστη στους θεσμούς, η εμπέδωση της κυρίαρχης ιδεολογίας, η διαμαρτυρία εντός

ακίνδυνων πλαισίων) ούτε ποια ειδικά συμφέροντα του συγκεκριμένου κάθε φορά αφεντικού τους (π.χ. του Μπόμπολα ή άλλων εργολάβων) είναι de facto ταγμένα να υπερασπίζονται.

Βλακώδες όσο και συνηθισμένο είναι το να πιστεύεις στα ζωδια (: ότι το πότε γεννήθηκες έχει οποιαδήποτε σχέση με οτιδήποτε) ή στη φυλή (: ότι το DNA έχει οποιαδήποτε σχέση με οτιδήποτε) σαν συστατικά στοιχεία της ταυτότητας/χαρακτήρα σου.

Να εξαντλείσαι στην κατανάλωση πολιτισμού (διαβάζοντας πολλά βιβλία, αναλύσεις, βλέποντας θέατρο και κινηματογράφο, εκθέσεις, συναυλίες, κτλ) και ταυτόχρονα να παραμένεις το ίδιο συμβατικός και δέσμιος του κυρίαρχου λόγου όσο αυτοί που εσύ θεωρείς λιγότερο 'καλλιεργημένους'.

5 Κοινωνική διάσταση

Η ανάγκη για δραστηριοποίηση και συμμετοχή στα κοινά, σε συνδυασμό με την έλλειψη σφαιρικής αντίληψης, οδηγεί πολλούς συνανθρώπους μας σε πράξεις ύψιστης βλακειάς, όπως ο εθελοντισμός και η συμμετοχή σε πρωτοβουλίες όπως οι ατενίστας. Όσοι πήγαν εθελοντές στους ολυμπιακούς αγώνες, έχουν κερδίσει επάξια μια θέση στο πάνθεον των βλακών, αφού εργάστηκαν αμισθί σε ένα κόλπο, που από όπου και να το δεις βρωμούσε. Σε αυτό το χορό δισεκατομμυρίων, αναβολικών, πολυεθνικών σπόνσορων, μιζαδόρων εργολάβων και υπηρεσιών ασφαλείας, κάποιοι είδαν μια ευγενή ιδέα για την οποία άξιζε να δουλέψουν τζάμπα.

Όσο δε για πρωτοβουλίες όπως οι ατενίστας, εδώ δυστυχώς κάποιοι που έχουν ενδεχομένως καλές προθέσεις, παγιδεύονται σε ένα κυκλώνα βλακειάς. Ενώ τα αφεντικά αυτού του τόπου καταστρέφουν το περιβάλλον, εξαθλιώνουν την κοινωνία, εμπορευματοποιούν τα πάντα και οργανώνουν ρατσιστικά πογκρόμ στα κέντρα των πόλεων, οι ατενίστας νομίζουν ότι προσφέρουν έργο μαζεύοντας αποσιγάρα από τους δρόμους, σβήνοντας γραφίτι και πλένοντας πλάκες πεζοδρομίου (κάποτε είχαν καθαρίσει και τοίχους από αφίσες). Ηθελημένα ή άθελά τους συμμετέχουν σε διάφορα επιχειρηματικά κόλ-

πα 'εξευγενισμού' υποβαθμισμένων περιοχών της Αθήνας, αποδεικνύοντας ότι με όχημα τη βλακεία η 'συμμετοχή στα κοινά' μπορεί να φτάσει μέχρι τη συνεργασία με εργολάβους, μπάτσους και διάφορους επιχειρηματίες, με αποτέλεσμα την εκδίωξη των φτωχών και την άνοδο των ενοικίων (βλέπε Κεραμεικό – Μεταξουργείο).

Στη Μαντάμ Μποβαρύ του Φλωμπέρ βλακεία ορίζεται το να μην μπορείς να μπεις στη θέση του άλλου. Οι ρατσιστές που λένε 'να φύγουν οι ξένοι' είναι βλάκες και από αυτή την άποψη, αφού η σκέψη τους δεν πάει μέχρι το τι έφερε τους μετανάστες εδώ. Εχοντας εξορίσει από το μικρό τους μυαλό πράγματα όπως ο πόλεμος (και πιο συγκεκριμένα οι πόλεμοι στο Ιράκ και το Αφγανιστάν, στους οποίους συμμετέχει και η Ελλάδα) και η λεηλασία του 'τρίτου κόσμου' από τη δύση, που ωθούν εκατομμύρια ανθρώπους στον ξεριζωμό, οι ρατσιστές γαβγίζουν για τους 'αλλοδαπούς', λες και ήρθαν εδώ επειδή έτσι τους έκανε κέφι. Ταυτόχρονα αδυνατούν να δουν πως τη μοίρα των 'λαθρομεταναστών' (φρικτός όρος) ενδέχεται να ακολουθήσουν και οι ίδιοι, καθώς παρά τα βλακώδη παραληρήματά τους περί καθαρών φυλών, η σκληρή πραγματικότητα διδάσκει ότι ο διεθνής καπιταλισμός παράγει μαζική εξαθλίωση, μέχρι πρότινος μακριά από τα μέρη μας, προσεχώς κι εδώ.

Βλακώδες και δουλικό είναι το να ενδιαφέρεσαι για την έξωθεν καλή μαρτυρία του τύπου 'τι λένε οι ξένοι για την Ελλάδα'

ή 'αμαυρώθηκε η εικόνα της χώρας από τα επεισόδια', με άλλα λόγια τι λένε τα ξένα αφεντικά μέσω των μμε τους για το επίπεδο ελέγχου των ντόπιων αφεντικών πάνω στην κοινωνία.

Η επανάληψη του μότο 'Η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα που...'. Αυτό έχει καθιερωθεί από τον Πρετεντέρη, ο οποίος λέει για ότι δεν του αρέσει (απεργίες, διαδηλώσεις, κτλ) ότι 'αυτά τα πράγματα συμβαίνουν μόνο στην Ελλάδα, και όχι στις σοβαρές χώρες του κόσμου'.

Να επιμένεις να χτυπήσεις εισιτήριο στα μέσα μαζικής μεταφοράς όταν κάποια πρωτοβουλία δράσης έχει κλείσει τα ακυρωτικά μηχανήματα.

"Ας δώσουμε το λόγο στο λαό και στους πολίτες. Να τιμήσουμε το λαό και να τον κάνουμε συμμετοχο στις αποφάσεις."

ΓΑΠ 31.10.11

Για το δημοψήφισμα που, τελικά, δεν έγινε.

Πρέπει κάπου εδώ να αναφερθούμε και στη δική μας βλακεία. Εδώ που έχουν φτάσει τα πράγματα, και στα ακόμη χειρότερα που έρχονται, η απουσία χειροπιαστού οράματος και δομών που θα μπορούν να ανταγωνιστούν και τελικά να αντικαταστήσουν το σάπιο σύστημα που καταρρέει, δείχνει ότι κι εμείς (όσοι τέλος πάντων θεωρούν εαυτούς εχθρούς του συστήματος) έχουμε πολύ δρόμο ακόμα μέχρι να αποτελούμε υπολογίσιμη απειλή. Οι σελίδες αυτού του περιοδικού δεν προσφέρονται για έτοιμες συνταγές και μαγικές λύσεις. Μπορούμε μόνο να επιμείνουμε σε αυτά που λέγαμε πάντα, όντας πιο επίκαιροι και ρεαλιστές από ποτέ, ότι λύσεις μέσα στον καπιταλισμό πλέον δεν υπάρχουν. Όσο γρηγορότερα το συνειδητοποιήσουν αυτό οι άνθρωποι, τόσο ευκολότερα θα απαγκιστρωθούν από απατηλές ελπίδες και σαθρά ιδεολογήματα. Η λύση θα βρεθεί από τους ίδιους εργαζομένους, τους πραγματικούς παραγωγούς του πλούτου, μόνο στο βαθμό που θα συνειδητοποιήσουν ότι η θέση τους είναι de facto σε αντίθεση με τα αφεντικά, ντόπια και διεθνή, και θα παλέψουν για την οργάνωση της κοινωνίας με γνώμονα την συλλογική ευημερία, οικονομική και κοινωνική, και όχι για ατομικές λύσεις, που στοχεύουν στην (αδύνατη πλέον) συνέχιση ενός μοντέλου βλακώδους καταναλωτικής ευδαιμονίας.

Η κοινωνική αυτοαξιοποίηση της εργατικής μας δύναμης

Η αναδιάρθρωση του καπιταλισμού αποτελεί μια από τις πτυχές της σημερινής οικονομικής κρίσης. Η προηγούμενη φάση του η οποία είχε στηριχθεί σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο παροχής απασχόλησης στο εργατικό δυναμικό έχει πλέον τελειώσει. Στην παρούσα φάση το εργατικό δυναμικό πλεονάζει αλλά και το κόστος εργασίας πρέπει να πέσει ώστε η ελληνική /ευρωπαϊκή οικονομία να γίνει ανταγωνιστικότερη. Έτσι εξηγούνται μέτρα όπως η εργασιακή εφεδρεία στο δημόσιο (που φυσικά είναι ο προθάλαμος της απόλυσης), οι επιχειρησιακές συμβάσεις που κάνουν τους εργαζομένους έρμαιο στα χέρια των εργοδοτών αφού τους υποχρεώνουν να συναινούν σε όλο και μικρότερες αμοιβές. Όλο και περισσότεροι λοιπόν προορίζονται για την ανεργία ή την υποαπασχόληση. Και όσοι όμως έχουν δουλειά θα βιώνουν ένα διαρκή εφιάλτη. Οι μισθοί όπως είδαμε θα είναι χαμηλοί και ο κίνδυνος της απόλυσης θα παραμονεύει.

Την ίδια ώρα η ό,ποια παραγωγική δομή της ελληνικής επικράτειας έχει είτε καταστραφεί είτε προσανατολισθεί προς εντελώς άχρηστες πλευρές. Η ύπαιθρος π.χ. έχει ερημώσει και η αγροτική παραγωγή έχει ουσιαστικά διαλυθεί, με αποτέλεσμα να υπάρχει ανάγκη εισαγωγών για να μπορεί να τραφεί ο πληθυσμός. Οι εκτάσεις βέβαια δεν λείπουν. Απλώς η αγροτική παραγωγή,

ενταγμένη στην πολιτική που καθορίζουν υπερεθνικοί οργανισμοί όπως η ΕΕ, έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να μην εξυπηρετούνται οι ανάγκες μας αλλά να αποτελεί οργανικό τμήμα μιας διεθνοποιημένης οικονομίας και όχι τροφοδότη του εγχώριου πληθυσμού. Κάτι ανάλογο συμβαίνει και στο δευτερογενή τομέα ο οποίος εκμηδενίζεται. Εργοστάσια κλείνουν ή μετακινούνται, εργάτες μένουν στο δρόμο, οι υποδομές όμως παραμένουν.

Ας επισημανθεί και ένα παράδοξο. Ενώ το εργατικό δυναμικό υποτίθεται ότι πλεονάζει και το Δημόσιο παύει να προσλαμβάνει ή απολύει, η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών ολοένα και πέφτει (παιδεία, υγεία, μεταφορές...). Στην ουσία οι ανάγκες εξακολουθούν να υπάρχουν. Οι μαθητές για παράδειγμα πρέπει να φοιτούν σε μικρότερες σε αριθμό παιδιών τάξεις και να λαμβάνουν ενισχυτική διδασκαλία, αντί να πληρώνουν φροντιστήρια. Οι ασθενείς σίγουρα χρειάζονται καλύτερη περίθαλψη. Ενώ στις αστικές συγκοινωνίες τα δρομολόγια είναι σαφώς λιγότερα σε σχέση με τις ανάγκες. Αυτό που συμβαίνει είναι ότι απλά το κράτος αρνείται πλέον να καλύψει αυτές τις κοινωνικές ανάγκες.

Τί γίνεται όμως στο τώρα και τα οικονομικά στενέματα του καθενός μας; Μπορούμε ως εργαζόμενοι να αναχαιτίσουμε την απόσυρση του κράτους, το κλείσιμο όλων αυτών των επιχειρήσεων και την πρόκληση στρατιών

ανέργων; Πρακτικά, όσο και αν οι αγώνες αυτοί έχουν άμεση σημασία για την ενδυνάμωση της ταξικής αλληλεγγύης, αυτό είναι αδύνατο. Τα κέντρα αποφάσεων έχουν μετακινηθεί σε υπερεθνικό επίπεδο και καμία κυβέρνηση δεν είναι πλέον υπόλογη στο λαό που την εξέλεξε. Το σύστημα έχει φτάσει σε τέτοιο οριακό σημείο

που δεν μπορεί ούτε να δίνει τα ψίχουλα που άλλοτε ικανοποιούσαν τους εργαζόμενους. Εξάλλου η οικονομία τους είναι μια οικονομία που δημιούργησε πλήθος θέσεων εργασίας σε τομείς -τις περισσότερες φορές- κοινωνικά άχρηστους και μόνο καπιταλιστικά χρηστούς (βλέπε διάφορες υπηρεσίες, διαφήμιση, μάρκετινγκ, κτλ.). Η διατήρηση ή η επαναφορά αυτής της μορφής οικονομίας είναι και αδύνατη αλλά και ανεπιθύμητη. Ενώ λοιπόν διαθέτουμε την εργατική δύναμη, εκείνο που μας λείπει είναι εκτάσεις, εργαλεία, κτίρια και παραγωγικά μέσα. Ας τα διεκδικήσουμε! Ας θέσουμε στην πράξη την ιδέα της κοινωνικής αυτοαξιοποίησης της εργατικής μας δύναμης. Ας μην αφήσουμε να ερημώσουν δραστηριότητες και τομείς που κράτος και κεφάλαιο εγκαταλείπουν. Ας τα οικειοποιηθούμε και ας τα κάνουμε να λειτουργήσουν από εμάς για εμάς. Εξάλλου το δημόσιο κατέχει εκτάσεις και κτίρια τα οποία μένουν κλειστά, αχρησιμοποίητα. Δημόσιο όμως δεν είναι το κράτος και οι δημοτικές αρχές. Είμαστε όλοι εμείς. Όλα αυτά μπορούν να γίνουν δικά μας και να αποτελέσουν την αφετηρία ώστε να γίνουμε οι ίδιοι κύριοι της τύχης μας αναλαμβάνοντας την κάλυψη των αναγκών μας στο μέτρο του δυνατού. Ας διερευνήσουμε δηλαδή εκείνους τους πρακτικούς όρους μέσα από τους οποίους η αχρηστία που ο καπιταλισμός επιβάλλει στους ανθρώπους θα ανατραπεί από την κοινωνική αυτοαξιοποίηση των καθημερινών μας έργων.

Λίγα παραπάνω λόγια για την έννοια της κοινωνικής αυτοαξιοποίησης της εργασίας (ως επίλογος)

Η έννοια της κοινωνικής αυτοαξιοποίησης της εργατικής δύναμης συνδέει τόσο το συνολικό κοινωνικό απελευθερωτικό πρόταγμα με την πολιτική επιλογή της απόπειρας συγκρότησης μιας κοινωνίας μέσα στην κοινωνία, ανταγωνιστικής ως προς το υπάρχον καπιταλιστικό παράδειγμα. Φαντάζει ακόμη πιο δελεαστική

στη σημερινή συγκυρία όπου η μεν αγορά γίνεται όλο και πιο αδυσώπητη και άγρια, το δε κράτος παρουσιάζεται αδύναμο ή και απρόθυμο να συγκρατήσει μέσω της παροχής δημοσίων υπηρεσιών ένα ικανοποιητικό - ανεκτό βαθμό απασχόλησης του εργατικού δυναμικού.

Επιπλέον, θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μια απόπειρα σύζευξης του αιτήματος για εργατική αυτοδιεύθυνση και εκείνου για κοινωνικό/κοινοτικό έλεγχο της οικονομικής δραστηριότητας. Πτυχές δηλαδή της οικονομίας απελευθερώνονται από τον ιδιωτικό ή κρατικό έλεγχο και αναλαμβάνονται τόσο από τους εργαζόμενους όσο και από την κοινότητα ή τα δίκτυα κοινοτήτων στις οποίες απευθύνονται. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει από επιχειρήσεις που εγκαταλείπονται από τα αφεντικά τους έως και υπηρεσίες που έχουμε συνηθίσει να αποκαλούμε δημόσιες και οι οποίες απαξιώνονται από το κράτος (μεταφορές, παιδεία, υγεία, κλπ). Μπορεί επίσης να περιλάβει δημόσιους χώρους οι οποίοι οικειοποιούνται και χρησιμεύουν τόσο για πρωτογενείς δραστηριότητες (αγροί, κλπ) όσο και για μεταποίηση (εργαστήρια ένδυσης, κλπ) ή διάθεση προϊόντων (φούρνοι, κλπ).

Ας γίνει όμως εδώ κι άλλη μια υπόθεση εργασίας: είναι ορατό το ενδεχόμενο εκατοντάδες σχολεία να εγκαταλειφθούν μέσω των αναγκαστικών συνενώσεων που προωθεί η υπουργός (πράγμα που συντελείται ήδη σε πολλούς νομούς της επαρχίας). Παράλληλα, αυξάνεται ο αριθμός των ανέργων εκπαιδευτικών και τα παρόντα των γονιών για την υποβαθμισμένη παιδεία, ιδίως τώρα που θα δυσκολεύονται να χρηματοδοτήσουν φροντιστήρια και ιδιαίτερα μαθήματα. Γιατί να μην κινητοποιηθούν όλοι αυτοί στην κατεύθυνση της οικειοποίησης των κτιρίων και της παροχής ενός εκπαιδευτικού έργου που θα συνδιαμορφώνεται αλλά και θα διαφοροποιείται από το ασφυκτικό και αλλοτριωτικό

ωρολόγιο πρόγραμμα; Κάτι ανάλογο μπορεί να συμβεί και στα μέσα μαζικής μεταφοράς, με δρομολόγια τα οποία θα εγκαταλείπονται ως ασύμφορα αλλά θα επανακτώνται από τις κοινότητες κατοίκων και εργαζομένων και θα επανασχεδιάζονται τοπικά και όχι κεντρικά. Κομβικός εδώ μπορεί να είναι ο ρόλος των ανοικτών συνελεύσεων που μπορούν να ξεκινούν τη διαδικασία.

Το εύρος ασφαλώς των ζητημάτων που ανακύπτουν είναι τεράστιο, κυρίως σε ό,τι αφορά τις σχέσεις με την καπιταλιστική οικονομία παράλληλα με την οποία αυτές οι μορφοποιήσεις θα κινούνται. Θα πρέπει να διεκδικηθούν από κράτος και ιδιώτες παραγωγικά μέσα και εκτάσεις. Το ζήτημα της αμοιβής είναι επίσης περίπλοκο. Πώς θα αμείβονται για παράδειγμα οι εν λόγω εκπαιδευτικοί; Από το κράτος ή την κοινότητα; Και η τελευταία πού θα βρίσκει τα χρήματα; Θα αρνείται ίσως την καταβολή φόρων ώστε με το μερίδιο αυτό να χρηματοδοτεί τέτοιες δράσεις; Γιατί βέβαια δεν μπορούμε να περιμένουμε αυτή η άλλη οικονομία να γίνει αμέσως τόσο σφαιρική ώστε να καλύπτει όλες τις ανάγκες και επομένως να μην απαιτείται σχέση με τον καπιταλισμό.

Οι απαντήσεις ασφαλώς δεν μπορούν να δοθούν από γενικά θεωρητικά σχήματα που οι συντάκτες τους κρίνουν πως μπορούν να εφαρμοστούν παντού και με τον ίδιο τρόπο. Αυτό, απλά, που εδώ τίθεται είναι η διαλεκτική σχέση που οφείλουμε να προωθήσουμε ανάμεσα στο αέναο ζητούμενο της κοινωνικής επανάστασης και στο σημερινό απαιτούμενο της αντιμετώπισης των άμεσων ζητημάτων. Αυτή η σχέση που προτείνουμε, θεωρούμε, πως αποτελεί μία ακόμα ανάγνωση αγώνα που μπορεί να διαμορφωθεί και να εξαπλωθεί πολύ πέρα από τα σύνορα αυτής της χώρας, όπου υπάρχει ανεργία και καπιταλισμός αλλά κυρίως άνθρωποι με διάθεση να παλέψουν και να αλλάξουν τα πράγματα.

Αλληλεγγύη στους φυλακισμένους και τους διωκόμενους αγωνιστές δεν θα μείνουν ποτέ μόνοι τους!

Σε πολλές δεκάδες ανέρχονται οι φυλακισμένοι και διωκόμενοι αναρχικοί/ες τα τελευταία 2 χρόνια. Το εύρος των υποθέσεων είναι μεγάλο, καταδεικνύοντας αφενός την ένταση της έμπρακτης αντίστασης από κομμάτια του αναρχικού χώρου ενάντια στη σύγχρονη χρηματοπιστωτική δημοκρατία και αφετέρου την όξυνση του κατασταλτικού έργου των αστυνομικών-δικαστικών αρχών ενάντια στον 'εσωτερικό εχθρό'. Από τις υποθέσεις της Συνομοσίας Πυρήνων της Φωτιάς και του Επαναστατικού Αγώνα μέχρι συλλήψεις σε πορείες, η σύγχρονη ελληνική δημοκρατία των τραπεζιτών επιχειρεί να θωρακιστεί απέναντι σε όσους επιλέγουν να εναντιωθούν δυναμικά στην υποτίμηση, υλική και πνευματική, των ζωών τους.

Ο κατάλογος είναι μακρύς και ανομοιογενής: από συντρόφους που έχουν αναλάβει την ευθύνη για την συμμετοχή τους σε οργανώσεις, μέχρι εξόφθαλμες σκευωρίες με πολιτική σκοπιμότητα και διώξεις για φιλικές και κοινωνικές σχέσεις. Όπως έχουμε γράψει και στο παρελθόν, οι μόνοι που δικαιούνται να κρίνουν την μία ή την άλλη μορφή δράσης είναι τα κινήματα και η κοινωνία, και όχι οι εγκληματίες του κράτους. Παρά τις όποιες διαφωνίες μας σχετικά με συγκεκριμένες δράσεις και λογικές, δεν μπορούμε να αφήσουμε μόνο του, βορά στις διαθέσεις του κάθε μπάτσου ή δικαστή, κανένα σύντροφο που αγω-

νίζεται ενάντια στη σύγχρονη βαρβαρότητα.

Ούτε και πρόκειται ποτέ να ξεχάσουμε τον επαίσχυντο ρόλο των ΜΜΕ στις υποθέσεις των συντρόφων μας: αμάσητη αναπαραγωγή των σεναρίων της ασφάλειας, δημοσίευση φωτογραφιών, εισβολές καμερών σε σπίτια, 'συγκλονιστικές αποκαλύψεις', στοχοποίηση προσώπων, δημιουργία κλίματος τρομο-υστερίας, ψέματα, λάσπη και γενικώς αθλιότητα από τους υπερασπιστές των συμφερόντων των τραπεζών και των εργολάβων.

Ακούγεται κοινότυπο αλλά είναι αλήθεια: οι εξοντωτικές ποινές, η εξάντληση της αντοχής και το κουρέλιασμα των νομικών ορίων στις υποθέσεις πολιτικού χαρακτήρα (όσο και αν το σύστημα προσπαθεί να τις παρουσιάσει σαν απλά ποινικές) δεν αφορούν μόνο αυτούς που τις υφίστανται σήμερα, αλλά σκοπεύουν να στείλουν ένα απειλητικό μήνυμα σε όσους αντιστέκονται ή πρόκειται να αντισταθούν στην βαρβαρότητα της καπιταλιστικής κρίσης. Ετσι λοιπόν η αλληλεγγύη στους διωκόμενους αγωνιστές, πέρα από το νόημα της υλικής, πολιτικής και ηθικής στήριξης, είναι ταυτόχρονα και μία αυτονόητη πολιτική επιλογή, ένα αναπόσπαστο μέρος του αγώνα για την κοινωνική απελευθέρωση.

“Εξω και πέρα από το δίπολο αθώος ή ένοχος υπό την καθαρά νομική έννοια, θα είμαστε πάντοτε ένοχοι σε μια εποχή που το να δηλώνεις αθώος συνιστά έγκλημα. Ημασταν και θα είμαστε πάντοτε υπονομευτές του κράτους, των νόμων και της ηθικής.

Η απελευθέρωση των ατόμων από την υποταγή στα δεσμά του κράτους θα γίνεται πάντοτε παλεύοντας έξω από τα όρια της αστικής νομιμότητας, πάντοτε αντιπαλεύοντας το εξουσιαστικό πλέγμα με μορφές παράνομης και ριζοσπαστικής δράσης.”

Γιώργος Καραγιαννίδης - Αλέξανδρος Μητρούσιας

Άμεση απελευθέρωση της Στέλλας Αντωνίου.

Η **Στέλλα Αντωνίου** είναι προφυλακισμένη από τις 04.12.11 με κατηγορίες, βάσει του τρομονόμου, που η ίδια αρνείται. Με τη Στέλλα έχουμε βρεθεί σε κοινούς αγώνες μέσα από το στέκι της Αγίας Παρασκευής και είναι φίλη και σύντροφος. Ο λόγος που αναφερόμαστε ξεχωριστά σε αυτή την υπόθεση, πέρα του συναισθηματικού, είναι το σοβαρό πρόβλημα υγείας που αντιμετωπίζει στο οποίο η ίδια αρχικά είχε επιλέξει να μην αναφέρεται δημόσια, αντιμετωπίζοντας το ως προσωπικό της θέμα.

Η Στέλλα από τις πρώτες μέρες της φυλάκισης της μεταφερόταν σε νοσοκομεία. Η ασθένεια της όμως δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί με τις δολοφονικά αργές διακομιδές σε δημόσια νοσοκομεία κάθε φορά που προκύπτει κάποια επιπλοκή. Πρόκειται για μία σπάνια ασθένεια που αρχικά προσέβαλε το μάτι της και πλέον επεκτείνεται και σε άλλα όργανα. Όπως αναφέρουν και οι **«Συγγενείς και φίλοι πολιτικών κρατούμενων»** σε ανακοίνωσή τους, *“ Η ασθένεια αυτή απαιτεί στενή ιατρική παρακολούθηση και συνεχείς ειδικές παρακλι-*

νικές εξετάσεις από εξειδικευμένα κέντρα, άμεση πρόσβαση σε αυτά σε περιπτώσεις υποτροπών και πάντως ένα περιβάλλον που τουλάχιστον να μην επιβαρύνει την όλη της κατάσταση, τέτοιο όπως είναι των φυλακών. Σε κάθε αντίθετη περίπτωση, οι κίνδυνοι που μπορεί να προέλθουν από αυτή τη σπάνια αρρώστια μπορεί να προκαλέσουν καταστροφικές και ανεπανόρθωτες βλάβες στην υγεία της.”

Το συμβούλιο Εφετών Αθηνών έχει απορρίψει και τις δύο αιτήσεις της για αποφυλάκιση (τελευταία στις 14.09) θεωρώντας ότι η κατάσταση της μπορεί να αντιμετωπιστεί στο νοσοκομείο, ο θεός να το κάνει, των φυλακών Κορυδαλλού και σε περίπτωση ανάγκης να μεταφέρεται σε κάποιο εφημερεύον νοσοκομείο. Είμαστε βέβαιοι, ότι τα μέλη του συμβουλίου και τη σοβαρότητα της κατάστασης έχουν κατανοήσει αλλά και που οδηγεί η απόφασή τους. Είμαστε επίσης βέβαιοι, πως οι λόγοι που κρατάνε τη Στέλλα φυλακισμένη και ανήμπορη να αντιμετωπίσει το πρόβλημα υγείας της είναι καθαρά εκδικητικοί.

Ευτοπικό ψηφιακό αρχείο

Το **Ευτοπικό ψηφιακό αρχείο** είναι μία προσπάθεια που ξεκίνησε πριν 2 χρόνια μέσα από τη συλλογικότητα που στην πορεία μετεξελίχθηκε στην «Ομάδα ελευθεριακών κομμουνιστών». Στη συνέχεια, ως αυτόνομη πλέον ομάδα, συνδέθηκε με την Ευτοπική βιβλιοθήκη (Καρδίτσα), η οποία είχε διαμορφωθεί μετά από πρωτοβουλία του περιοδικού Ευτοπία και με τη μεταφορά αυτής στην Αθήνα τα 2 εγχειρήματα ενώθηκαν. Αυτή τη στιγμή με καινούργιους συντρόφους να συμμετέχουν, το Ευτοπικό ψηφιακό αρχείο στεγάζεται στο Ελευθεριακό στέκι «Πικροδάφνη» (Μπραχάμι), στο χώρο της βιβλιοθήκης του στεκιού.

Η κατεύθυνση ήταν σαφής: Να μαζεύονται συλλογές και αρχεία με σκοπό να ψηφιοποιηθεί ότι έχει βγει από τον ελευθεριακό χώρο στην Ελλάδα. Στη συνέχεια η ομάδα να χρησιμοποιεί ό,τι επιλέγει από το αρχείο κάνοντας εργασίες πάνω σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις. Γνωρίζαμε από την αρχή ότι το πρώτο κομμάτι του εγχειρήματος δεν αναλογεί στις δυνάμεις μας. Αποφασίσαμε όμως να προχωρήσουμε έχοντας στο μυαλό μας, λίγο θολά, τη διασύνδεση με άλλες ομάδες, αρχεία και βιβλιοθήκες.

Αυτή τη στιγμή η ομάδα ασχολείται με τα εξής:

Οσο άφορα την Ευτοπική βιβλιοθήκη συγκεντρώνει ελληνικά και ξενόγλωσσα βιβλία και περιοδικά σχετικά με την επαναστατική πολιτική θεωρία, την ιστορία των κοινωνικών κινημάτων, την κοινωνική - πολιτική ιστορία, τη φιλοσοφία, την οικολογία κλπ.

Οσο άφορα το Ψηφιακό αρχείο, ψηφιοποιεί και αρχειοθετεί έντυπα τεκμήρια, καθώς και συγκεντρώνει ψηφιακά τεκμήρια όπως είναι τα web-sites & blogs. Είναι χαρακτηριστικό ότι με την πάροδο του χρόνου πολλά web-sites μένουν ανενεργά και εν συνεχεία εξαφανίζονται αφήνοντας ελάχιστα ή και καθόλου ίχνη, Επιπλέον πολύ υλικό εκδίδεται μόνο σε ψηφιακή μορφή κάνοντας την αρχειοθέτηση μια επιτακτική ανάγκη.

Σε πρώτο επίπεδο επιζητούμε επικοινωνία και ενημέρωση του αρχείου για οτιδήποτε νέο βγαίνει από τις ομάδες και συνεννόηση ώστε να αποφεύγεται η επανάληψη μίας δουλειάς που κάποιος άλλος έχει ήδη κάνει. Σε δεύτερο επίπεδο επιδιώκουμε τη δημιουργία ενός κοινού αρχείου ή ενός δικτύου αρχείων για τη μελέτη και την προώθηση των Ελευθεριακών ιδεών -με τις μίνιμουμ πολιτικές συμφωνίες- που θα έχει το ρόλο ενός κινηματικού εργαλείου με μοναδική εργασία τη συλλογή και την ουδέτερη ταξινόμηση (π.χ. μέσα από λέξεις κλειδιά που αντλούμε από το περιεχόμενο του εντύπου και όχι από υποκειμενική κρίση του αρχειοθέτη). Στη συνέχεια η κάθε ομάδα θα μπορεί να χρησιμοποιεί αυτό το ανοιχτό το αρχείο όπως θέλει και να παρουσιάζει ότι θέλει από αυτό στο δικό της χώρο.

ευτοπικό ψηφιακό αρχείο
archive.eutopia.gr

Το κείμενο αποτελεί μια πρώτη παρουσίαση του αρχείου και μοιράστηκε σε εκδήλωση στο “ελευθεριακό στέκι στο πολυτεχνείο” στη Θεσσαλονίκη στις 26.11.11

<http://archive.eutopia.gr/archive/item/345>

Μέσα Μαζικής Μεταφοράς

Ο χειμώνας και η άνοιξη που μας πέρασαν σηματοδεύτηκαν από μια μάλλον πρωτότυπη για τα ελληνικά δεδομένα οργανωμένη μορφή διαμαρτυρίας ενάντια στα μέτρα λιτότητας και την επίθεση που κράτος και κεφάλαιο έχουν εξαπολύσει σε βάρος του εισοδήματος (άμεσου ή έμμεσου) των λαϊκών τάξεων. Μιλάμε φυσικά για την πρακτική της άρνησης πληρωμής ή της ανταλλαγής του εισιτηρίου στις αστικές συγκοινωνίες (λεωφορεία, μετρό...). Η πρακτική αυτή, η οποία βέβαια προυπήρχε αλλά περιοριζόταν σε ατομικό πλαίσιο, έλαβε σημαντικές διαστάσεις και ανησύχησε τους κρατούντες οι οποίοι έφθασαν στο σημείο να την ποινικοποιήσουν απειλώντας μέχρι και με φυλάκιση όσους συμμετείχαν σε αυτή. Αρκετός κόσμος που χρησιμοποιεί τις δημόσιες συγκοινωνίες έγινε μάρτυρας επεισοδίων ανάμεσα σε ελεγκτές και οργανωμένες ομάδες πολιτών που έμπαιναν στα ΜΜΜ και καλούσαν τους επιβάτες είτε να μην πληρώνουν είτε να δίνουν το ήδη χρησιμοποιημένο εισιτήριο σε κάποιον άλλο. Μετά τον Απρίλιο η πρακτική αυτή ατόνησε, τουλάχιστον στο επίπεδο της οργανωμένης συλλογικής δράσης. Αφησε όμως μια παρακαταθήκη η οποία είναι ορατή στη συμπεριφορά των επιβατών, ικανό μέρος των οποίων εξακολουθεί να μπαίνει ελεύθερα στα ΜΜΜ ή να αφήνει το εισιτήριό του για να το πάρει κάποιος που το χρειάζεται. Παρόμοιες δράσεις συνέβησαν και στην περιοχή μας, στους δήμους της Αγίας Παρασκευής και του Χαλανδρίου. Οι δράσεις αυτές συντονίστηκαν στη μεν Αγία Παρασκευή από την Ανοικτή Συνέλευση Κατοίκων, στο δε Χαλάνδρι από μια πρωτοβουλία ανθρώπων που δραστηριοποιούνται στην κατάληψη Πραποπούλου. Ειδικότερα στην Αγία Παρασκευή, από τα τέλη Ιανουαρίου ως τα μέσα Απριλίου και σε εβδομαδιαία βάση, μικρές ομάδες κατοίκων έμπαιναν στα τοπικά λεωφορεία, μπλόκαραν τα ακυρωτικά μηχανήματα διασφαλίζοντας έτσι ελεύθερες μετακινήσεις για τους επιβαίνοντες. Μοίραζαν κείμενα που εξηγούσαν τη στάση τους και μέσω ζυμώσεων καλούσαν τους επιβάτες να στέκονται αλληλέγγυοι σε όσους αρνούνται να πληρώσουν. Ανάλογες δράσεις οργανώθηκαν, σε συνεννόηση με την πρωτοβουλία της κα-

τάληψης Πραποπούλου και στο σταθμό του μετρό “Δουκίσσης Πλακεντίας” όπου και η προσέλευση του κόσμου είναι μεγαλύτερη. Οι αντιδράσεις του κόσμου σε γενικές γραμμές ήταν θετικές, αν και δεν έλειψαν και ορισμένα αρνητικά σχόλια. Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι οι δράσεις αυτές ανοίχτηκαν και σε ευρύτερα κομμάτια κατοίκων καθώς οργανώθηκαν δύο ανοικτές συζητήσεις – εκδηλώσεις γύρω από αυτό το θέμα. Ειδικότερα στην Αγία Παρασκευή πάνω από 120 κάτοικοι γέμισαν την αίθουσα εκδηλώσεων ενός σχολείου προκειμένου να συζητήσουν γύρω από το ζήτημα της άρνησης πληρωμών, δείγμα της απήχησης που αυτή η στάση έχει αλλά και της συνείδησης που σιγά-σιγά καλλιεργείται στον κόσμο ότι οι κοινωνικές ανάγκες δε μπορούν να οριοθετούνται διαρκώς από το χρήμα, πολύ περισσότερο στη σημερινή συγκυρία που το εισόδημα μειώνεται διαρκώς. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης πολλοί κάτοικοι τοποθετήθηκαν θετικά πάνω στο ζήτημα, ζήτησαν πρακτικές συμβουλές για το πώς μπορούν να αντιμετωπίσουν τους ελεγκτές αποδεχόμενοι με αυτόν τον τρόπο το θεμιτό χαρακτήρα τέτοιων πρακτικών ανυπακοής και ακυρώνοντας την προπαγάνδα κράτους και ΜΜΕ που θέλουν να παρουσιάσουν τους διαμαρτυρόμενους ως τζαμπατζήδες και υπονομευτές των δημόσιων συγκοινωνιών.

Σε τί συνίσταται όμως ο θεμιτός χαρακτήρας αυτής της πρακτικής; Γιατί κάποιος να αρνηθεί να πληρώσει εισιτήριο ή να βοηθήσει όσους το κάνουν; Κατά τη γνώμη μας πολλοί διαφορετικοί λόγοι μπορούν να εξηγήσουν αυτή τη στάση.

Καταρχήν η άρνηση πληρωμών είναι ένας έμπρακτος τρόπος αντίστασης και ανυπακοής στην πολιτική του Μνημονίου. Σημαίνει ότι δεν αποδεχόμαστε ότι χρωστάμε ούτε βέβαια ότι μπορούμε να επωμισθούμε ελλείμματα που άλλοι δημιούργησαν. Το κράτος επιχειρεί να δικαιολογήσει τις αυξήσεις στα εισιτήρια επικαλούμενο την κακή οικονομική κατάσταση των συγκοινωνιών. Όμως έχουμε ήδη χρηματοδοτήσει αρκετά το κράτος. Ας αναλογισθούμε μόνο πόσο έχουν αυξηθεί οι φόροι τον τελευταίο χρόνο, κυρίως οι έμμεσοι (όπως ο ΦΠΑ, που αφορά είδη

πρώτης ανάγκης) οι οποίοι είναι και οι πιο άδικοι¹. Το κράτος υποτίθεται ότι μαζεύει φόρους για να μπορεί να διαχειρίζεται με τον καλύτερο δυνατό για εμάς τρόπο κοινωνικά αγαθά και ανάγκες όπως οι μετακινήσεις, το νερό, η ενέργεια κλπ. Αυτό όμως αποτυγχάνει παταγωδώς σε αυτό που θέλει να εμφανίσει ως αποστολή του και μετακυλύει το κόστος στους πολίτες και κυρίως στα πιο αδύνατα στρώματα (όπως για παράδειγμα οι μετανάστες που είναι συνήθως υποπληρωμένοι). Τα οποία άλλωστε χρησιμοποιούν κυρίως τα MMM.

Επιπλέον, δεν μπορούμε να αγνοούμε το γεγονός ότι η συντριπτική πλειονότητα των μετακινήσεων είναι αναγκαστικές. Γίνονται γιατί ο κόσμος πρέπει να πηγαίνει στις δουλειές του, να διασχίζει την πόλη σε αναζήτηση εργασίας ή τέλος να πηγαίνει στα πανεπιστήμια όπου εκπαιδεύεται ώστε να γίνει ο μελλοντικός κακοπληρωμένος και πειθαρχημένος εργαζόμενος. Πρόκειται επομένως για λειτουργίες που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του καπιταλισμού. Είναι λάθος να θεωρούμε τις ώρες που περνάμε στις συγκοινωνίες ως ελεύθερες. Αποτελούν στην πραγματικότητα ώρες ενσωματωμένες στον άτυπο και μη μετρήσιμο/αμειβόμενο χρόνο εργασίας και φυσικά είναι παράλογο να πιστεύουμε ότι σε μια καπιταλιστική κοινωνία η εργασία είναι προνόμιο ή απόλαυση. Αντιθέτως είναι ένας καταναγκασμός που μας επιβάλλεται από κρατικά ή ιδιωτικά αφεντικά ώστε αυτοί μεν να πλουτίζουν και να εξουσιάζουν, εμείς δε απλώς να επιβιώνουμε. Γιατί λοιπόν να πληρώνουμε και μάλιστα τόσο ακριβά για μια μετακίνηση από την οποία άλλοι κυρίως επωφελούνται; Δεν είναι καιρός να αντιληφθούμε αυτό που πραγμα-

τικά συμβαίνει και να σταματήσουμε να πιστεύουμε τα παραμύθια που μας πουλάνε;

Κάτω απ' αυτό το πρίσμα η πρακτική της αυτομείωσης είναι μια έμπρακτη προληπτική απάντηση στον οικονομικό πόλεμο που μας έχουν κηρύξει κράτος και αφεντικά. Αποτελεί ένα μέσο για να αρνηθούμε να συναινέσουμε σε μια περαιτέρω απώλεια του εισοδήματός μας αλλά και μια απόπειρα επανάκτησης του χαμένου μας κόπου είτε είμαστε υποπληρωμένοι εργαζόμενοι, μαθητές ή φοιτητές, άρα μελλοντικοί εκμεταλλεζόμενοι, ή άνεργοι που αντικειμενικά εξυπηρετούν το κεφάλαιο δίνοντάς του τη δυνατότητα να απειλεί όσους δουλεύουν με το φάσμα της απόλυσης. Το κράτος χρησιμοποιεί την κρίση χρέους για να μας υποχρεώσει να πληρώσουμε ακριβότερα (γιατί ήδη πληρώναμε) για πράγματα (νερό, τηλέφωνο, μετακινήσεις, υγεία, εκπαίδευση) τα οποία όχι μόνο αποτελούν αυτονόητα δικαιώματα στην επιβίωση αλλά και μέσα αναπαραγωγής της εργατικής μας δύναμης. Το μερίδιό μας λοιπόν σε αυτό το κόστος πρέπει να αυξηθεί ώστε το κεφάλαιο να αυξήσει την κερδοφορία του. Η άρνηση πληρωμής αλλά και η συμπαράσταση στους "λαθρεπιβάτες" είναι επομένως και ζήτημα συνείδησης, μια πράξη αυτοάμυνας αλλά και αλληλεγγύης. Μόνο αν οργανωθούμε και αλληλοβοηθηθούμε έχουμε ελπίδες να αποκρούσουμε τις επιθέσεις των αφεντικών.

Ο αντίλογος που προβάλλεται είναι ότι αν δεν πληρώσουμε το αυξημένο εισιτήριο (ας μην ξεχνάμε ότι οι κινητοποιήσεις ξεκίνησαν όταν η κυβέρνηση αποφάσισε να αυξήσει το αντίτιμο από 1 σε 1,5 ευρώ) οι συγκοινωνίες θα καταρρεύσουν. Η λογική του επιχειρήματος είναι παρόμοια με εκείνη που ισχυρίζεται ότι αν δεν ψηφισθεί το μνημόνιο η χώρα θα χρεοκοπήσει, μισθοί και συντάξεις δεν θα πληρωθούν. Πρόκειται με άλλα λόγια για ένα εκβιασμό από ένα στην ουσία τυρρανικό καθεστώς το οποίο κυνικά ομολογεί ότι μας ξεζουμίζει. Αν υποκύψουμε σημαίνει ότι παραιτούμαστε από κάθε αντίσταση και ότι παθητικά αποδεχόμαστε οτιδήποτε οι κρατούντες προστάζουν. Και όλα αυτά τη στιγμή που οι πραιτοριανοί του συστήματος (δημοσιογράφοι, βουλευτές αλλά και όσοι στελεχώνουν τα σώματα ασφαλείας) επωφελούνται από ατέλειες και μετακινούνται χωρίς να πληρώνουν. Επίσης είναι αστείο να θεωρούμε ότι τα ελλείμματα οφείλονται στο δήθεν χαμηλό αντίτιμο του 1 ευρώ, είναι προφανώς αποτέλεσμα κακοδιαχείρισης η οποία προέρχεται από το ίδιο κράτος που θέλει να μας αναγκάσει να πληρώσουμε: αργομισθίες κομματικών εγκάθετων που στελεχώνουν τις εκατοντάδες άχρηστες θέσεις συμβούλων, μίζες,

παραγγελίες υλικού που μένει στα αζήτητα. Ας σημειώσουμε τέλος ότι το κράτος αντί να χρηματοδοτεί τις συγκοινωνίες από τους φόρους, υποχρεώνει τις διοικήσεις τους να συνάπτουν δάνεια με τράπεζες.

Η ανάγκη για τη χρήση των ΜΜΜ συνδέεται άμεσα και με τον τρόπο που γεννήθηκαν και αναπτύχθηκαν οι σύγχρονες μεγαλουπόλεις πέρα από κάθε ανθρώπινο μέτρο και λογική. Η συσσώρευση πληθυσμών στις μητροπόλεις, η εξάπλωσή τους σε ζώνες ολοένα και πιο απομακρυσμένες από το κέντρο, η απόσταση ανάμεσα στον τόπο κατοικίας και εργασίας, η ανάδυση νέων μορφών εργασίας που απαιτούν συνεχή μετακίνηση εργαζομένων εντός της αστικής ζώνης, όλη αυτή η κουλτούρα της κινητικότητας είναι συνυφασμένη με τη σύγχρονη εκδοχή του καπιταλισμού. Σε αυτή τη μορφή όμως κοινωνικής οργάνωσης εμείς είμαστε οι χαμένοι υλικά, ηθικά και ψυχικά.

Ας σκεφτούμε τέλος και κάτι άλλο. Οι συγκοινωνίες σήμερα είναι κατ' επίφαση μόνο δημόσιες. Στην ουσία διευθύνονται από έναν κρατικό μηχανισμό που δεν λογοδοτεί καθόλου γι' αυτά που κάνει. Ποτέ δεν έχουν ερωτηθεί οι κάτοικοι μιας περιοχής πάνω σε αυτό το ζήτημα. Αντιθέτως ο σχεδιασμός τους γίνεται πάντα χωρίς καμία συμμετοχή αυτών που θα κληθούν να τις χρησιμοποιήσουν. Έτσι, πριμοδοτούνται π.χ. γραμμές μεταφοράς σε μεγάλα εμπορικά κέντρα ενώ αγνοούνται οι ανάγκες και επιθυμίες των κατοίκων για καλύτερες διαδημοτικές συγκοινωνίες. Καλούμαστε επομένως να πληρώσουμε για κάτι το οποίο θεωρείται δημόσιο αγαθό αλλά πάνω στο οποίο δεν ασκούμε κανένα απολύτως έλεγχο. Όταν όμως κάτι αντιμετωπίζεται ως δημόσιο αγαθό (όπως σωστά συμβαίνει με τις συγκοινωνίες) πρέπει να διαχειρίζεται συλλογικά από εκείνους που το χρησιμοποιούν και όχι από το κράτος που το αντιμετωπίζει είτε ως πηγή εμπορευματοποίησης και κερδοφορίας, είτε ως μέσο βολέματος ημετέρων στις εκατοντάδες άχρηστες θέσεις συμβούλων που αμείβονται με παχυλούς μισθούς, για να οδηγήσουν τις συγκοινωνίες σε χρεοκοπία. Η κακοδιαχείριση μάλιστα, για την οποία γίνεται πολύς λόγος, οφείλεται κυρίως σε αυτήν την παντελή απουσία κοινωνικού ελέγχου πάνω στα δημόσια αγαθά. Η άρνηση πληρωμής των εισιτηρίων δεν είναι επομένως μόνο μια πράξη αντίστασης ταξικής. Οι κινητοποιήσεις αυτές, κυρίως όταν προέρχονται από κινήσεις κατοίκων ανεξάρτητες από κομματικές σκοπιμότητες,

αποτελούν την απαρχή εκδήλωσης μιας πρόθεσης για ενεργή συμμετοχή και λαϊκό έλεγχο πάνω στο σχεδιασμό και τη διαχείριση αυτών των δημόσιων αγαθών. Η προοπτική αυτή είναι και η μοναδική που διασφαλίζει ουσιαστικά το δημόσιο χαρακτήρα και τα λαϊκά συμφέροντα, καθώς προωθεί τη χειραφέτηση από διαμεσολαβητικούς μηχανισμούς τόσο κρατικούς όσο και ιδιωτικούς. Στο δίλημμα “εξυγίανση πάνω στις πλάτες μας ή ιδιωτικοποίηση” η απάντηση δεν μπορεί παρά να είναι η κοινοτικοποίηση των ΜΜΜ. Οι συγκοινωνίες μπορούν να γίνουν πεδίο συνδιαχείρισης ανάμεσα σε κατοίκους και εργαζομένους. Και αυτοί είναι οι μόνοι αρμόδιοι να αποφασίσουν για το αν θα υπάρχει αντίτιμο, ποιο θα είναι αυτό και πώς θα επιμερίζεται. Είναι οι καταλληλότεροι να σχεδιάσουν τί είδους συγκοινωνίες θέλουμε σύμφωνα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους.

¹ Οι έμμεσοι φόροι, όπως ο ΦΠΑ, είναι αντιστρόφως ανάλογοι του εισοδήματος, δηλαδή όσο πιο φτωχός είσαι, τόσο μεγαλύτερος είναι ο φόρος σαν ποσοστό του εισοδήματός σου. Αν δηλαδή π.χ. ο φόρος των τσιγάρων είναι 1 ευρώ, το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει μόλις το 1% για κάποιον που έχει εισόδημα 100 ευρώ, αλλά το 10% για κάποιον που βγάζει, ας πούμε, μόνο 10 ευρώ! Το ακριβώς αντίθετο δηλαδή από την αναδιανεμητική φιλοσοφία του (άμεσου) φόρου εισοδήματος, όπου (υποτίθεται) όσο μεγαλύτερο το εισόδημα τόσο υψηλότερη και η φορολογική επιβάρυνση.

Nazi κανείς; Να μη ζει.

Αν η Ελλάδα είχε μια κοινοβουλευτική ακροδεξιά της προκοπής, και καλά λαϊκή (στα πρότυπα των ευρωπαϊκών φασιστοειδών), αυτή θα ήταν 'αντι-μνημονιακή', και θα έβγαζε πύρινους λαϊκίστικους λόγους υπέρ των ελλήνων εργατών και κατά των διεθνών τοκογλύφων. Αμ δε! Οι κλεφτοκοτάδες του ΛΑΟΣ, τα ιστορικά τέκνα των κοτζαμπάσηδων και των ταγματασφαλιτών, παίζουν το χαρτί της 'εθνικής υπευθυνότητας', δηλαδή του γλειψίματος των τραπεζών και του κυνηγιού της υπουργικής καρέκλας. Γι' αυτό τυγχάνουν και τόσης προβολής από τα ΜΜΕ (από το Mega και τον Πρετεντέρη μέχρι το ΣΚΑΙ, την Καθημερινή και τον Παπαχελά).

Αλλοι, όπως οι γερμανοτσολιάδες της χρυσής αυγής, το παίζουν καλύτερα: ενάντια στις τράπεζες και τους 'προδότες' πολιτικούς, υπέρ των δικαιωμάτων του έλληνα εργάτη/μικροαστού (φυσικά μόνο σε επίπεδο δημαγωγίας,

δεν θυμόμαστε ποτέ οι φασίστες να έχουν αναμειχθεί με κανένα τρόπο σε κάποιο εργατικό αγώνα, πέραν του να επιτίθενται σε αριστερούς). Και ενώ το έργο αυτό φαίνεται αστείο, με θλιβερές τηλεπερσόνες σε ρόλο πρωταγωνιστή, τα πράγματα δυστυχώς δεν είναι έτσι.

Γιατί η υπουργοποίηση της εν Ελλάδι ακροδεξιάς έρχεται να ενδυναμώσει ένα ολόκληρο σκοτεινό δίκτυο νεο-ναζιστών, παρακρατικών και χουντικών απολιθωμάτων, που παρά τις όποιες επιμέρους διαφωνίες τους, ενοποιούνται με βάση τη μισαλλοδοξία, τον ρατσισμό και τον εθνικισμό. Πάντως οι φανεροί ή συγκαλυμμένοι νοσταλγοί του Χίτλερ στην Ελλάδα δε μένουν στα λόγια. Τον τελευταίο καιρό παρατηρείται αύξηση των επιθέσεων σε μετανάστες, που αποκρύπτονται από την πλειοψηφία των ΜΜΕ. Σε διάφορες περιοχές της Αθήνας ομάδες ακροδεξιών, στις οποίες συμμετέχουν και ανήλικοι, επιτίθενται σε περαστικούς μετανάστες (αρκετές φορές ληστεύοντάς τους κιόλας), σπάνε μαγαζιά, επιβάλλουν απαγόρευση κυκλοφορίας σε πλατείες (Αγ. Παντελεήμονας, Αττικής) σε όσους έχουν άλλο χρώμα.

Εκμεταλλεζόμενοι την έξαρση της οικονομικής κρίσης και την αυξανόμενη φτώχεια, παίζοντας το χαρτί της εγκληματικότητας (ενώ οι ίδιοι συμμετέχουν σε πάσης φύσεως εγκληματικά κυκλώματα¹) οι φασίστες ρίχνουν το δηλητήριό τους προσπαθώντας να καρπωθούν την λαϊκή δυσανεμία. Ψαρεύουν στα θολά νερά του χώρου των 'αγανακτισμένων', στρέφοντας την λαϊκή οργή όχι ενάντια στους πραγματικούς υπαίτιους, αλλά ενάντια στα πιο αδύναμα κοινωνικά κομμάτια, τους μετανάστες, που και αυτοί αποτελούν θύματα της καπιταλιστικής αγριότητας.

Για όσους διατηρούν μια στοιχειώδη ικανότητα σκέψης, για όσους δεν ονειρεύονται μια κοινωνία με τανκς, εμβλητήρια και στρατόπεδα συγκέντρωσης, για όσους εν πάσει περιπτώσει δεν είναι σκατόψυχοι, οι ακροδεξιοί, είτε 'μνημονιακοί' είτε 'αντι-μνημονιακοί', πρέπει να αντιμετωπίζονται σαν αυτό που είναι: μία σκοτεινή εφεδρεία των αφεντικών, εχθροί της ανθρώπινης ελευθερίας, παράδειγμα των χαμηλότερων ανθρώπινων ενστίκτων.

¹ Αξίζει να αναφέρουμε εδώ δύο παραδείγματα. Το πρώτο αφορά τον πρώην 'πυρηνάρχη' της χρυσής αυγής στη Δράμα, υποψήφιο δημοτικό σύμβουλο στη Θεσσαλονίκη και μετέπειτα 'κάτοικο' Αγ. Παντελεήμονα Π.Μ, ο οποίος συνελήφθη τον Οκτώβρη του 2011 για ληστείες και ξυλοδαρμούς μεταναστών. Για το δεύτερο, και πιο χοντρό παράδειγμα, αντιγράψουμε από την ελευθεροτυπία της 18.4.2011: Εξιχνιάστηκε η διπλή δολοφονία της 26ης Φεβρουαρίου 2009 στο Χαλάνδρι με θύματα τον καθηγητή Αστρολογίας Μιλτιάδη Μουτάφη και την ιδιοκτήτρια εταιρείας πώλησης καλλυντικών μέσω ίντερνετ Παρασκευή Γκέζου, που στεγάζονταν στον ίδιο χώρο, σύμφωνα με την ανακοίνωση της αστυνομίας. Ως δράστης συνελήφθη και οδηγήθηκε σήμερα στον εισαγγελέα 36χρονος ιδιοκτήτης καφεενείου στον Αγιο Παντελεήμονα, ο οποίος έχει κατά το παρελθόν κατηγορηθεί για αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου στο χώρο της νύχτας και του υποκόσμου, ενώ σύμφωνα με πληροφορίες είχε διατελέσει υποψήφιος βουλευτής και περιφερειάρχης δυτικής Ελλάδας με την "Εθνική Συσπείρωση" (σ.σ. χρυσή αυγή). Αδιευκρίνιστα παραμένουν τα κίνητρα του διπλού εγκλήματος ενώ εξετάζεται η εκδοχή του "συμβολαίου θανάτου". Σύμφωνα με την ανακοίνωση στόχος του δράστη ήταν ο καθηγητής Αστρολογίας, αλλά σκότωσε και τη γυναίκα που βρισκόταν τη μοιραία στιγμή στον ίδιο χώρο.

στον τόπο που ζούμε, στο μέρος που δουλεύουμε

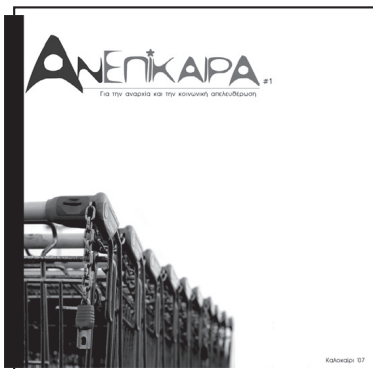
ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΝΤΟΠΙΟΙ

να οργανωθούμε ενάντια σε κάθε εθνικότητας
αφεντικά, μπάτσους, ρατσιστές, νταβατζήδες,
μεγάλες και μικρές μαφίες

σε κάθε γειτονιά, σε κάθε συνοικία

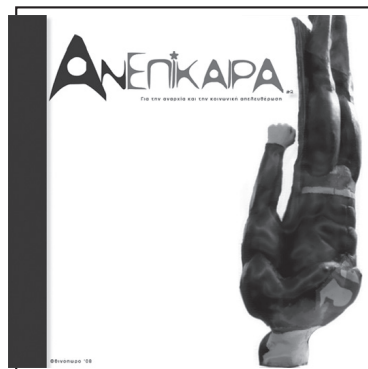
...με κοινές συνελεύσεις και επιτροπές για την
αλληλογνωριμία, τον αλληλοσεβασμό, την αυ-
τοοργάνωση των κοινών υποθέσεων, για τη δια-
μόρφωση κοινού λόγου και την ανάληψη κοινών
δράσεων, για την αντίσταση, την αλληλεγγύη,
την κοινωνική αυτοάμυνα

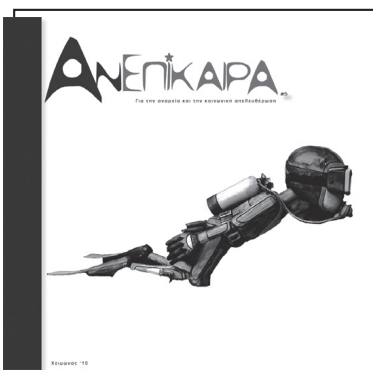
T.01 Ε.2007

- ☼ Περιβάλλον και κέρδος.
- ☼ Μία πολύ βαρετή πόλη (Αγ. Παρασκευή)
- ☼ Doping.
- ☼ Σκάνδαλο (revised).
- ☼ Επιθέσεις σε στέκια και καταλήψεις.
- ☼ Η μαύρη πανούκλα (εκκλησία).

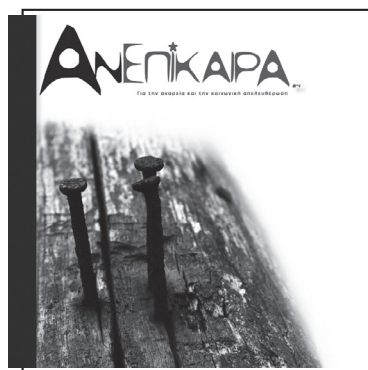
T.02 Ε.2008

- ☼ Ραντεβού στα 60 (και λίγα λέμε)
- ☼ Σκάνδαλο.
- ☼ Κατάληψη κτήματος Πραποπούλου.
- ☼ Καταναλωτικοί πολυχώροι.
- ☼ Οδηγίες για κατασκευές
- ☼ Το αφεντικό τρελάθηκε.
- ☼ Σημεία των καιρών.

T.03 Ε.2010

- ☼ Ανοιχτές συνελεύσεις κατοίκων Αγ. Παρασκευής και Χαλανδρίου.
- ☼ Η χαρά του εργολάβου.
- ☼ Από την εξέγερση του Δεκέμβρη του '08, στην προστασία του πολίτη και τον Όργουελ.
- ☼ Ο Μιχάλης και το Ρεσάλτο.
- ☼ Νέες κοινότητες ταξικού και κοινωνικού αγώνα.

T.04 Ε.2010

- ☼ Εκλογές. Η συμμετοχή διαιωνίζει τη λογική της ανάθεσης.
- ☼ Κρίση. Από την καπιταλιστική κρίση στην κοινωνική αυτοδιεύθυνση
- ☼ Κρίση. Συνέχεια “ηγέτες” Ας προσπαθήσαμε μια φορά χωρίς αυτούς.
- ☼ Marfin 05.05.10
- ☼ Για το ζήτημα της στέγασης των ατόμων με ειδικές ανάγκες στη γειτονιά των Πευκακιών.
- ☼ Υμηττός. Πίσω κανίβαλοι.
- ☼ Αλληλεγγύη. 17 αναρχικοί κρατούμενοι στις ελληνικές φυλακές!

